"Corectitudinea politică pleacă de la pluralitatea opiniilor (criteriu liberal), pune ca ideal egalitatea tuturor (criteriu democratic), afirmă că actualul corp al societății este inegal (criteriu ierarhic *de facto*) și pretinde că minoritatea «luminată» și «militantă» are dreptul (criteriu ierarhic *de jure*) și trebuie în mod absolut să impună majorității propriul ei principiu de organizare (criteriu totalitar leninist). Ce amestec incoerent! [...] Din toate aceste motive, corectitudinea politică este cea mai gravă amenințare pentru idealul unei societăți libere de la prăbușirea regimurilor totalitare de stânga încoace".

Horia-Roman Patapievici, *Omul recent* (114)

credință
iubire
speranță

PUNCTE CARDINALE

ANUL XIII
NR. 11/155
NOIEMBRIE 2003
16 PAG. - 15000 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NAȚIONAL-CREȘTINĂ

Circulație în afara Romaniei: AUSTRIA, GERMANIA, GRECIA, FRANȚA, ELVEȚIA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

?POLITICAL?CORRECTNESS?

PR. GHEORGHE CALCIU-DUMITREASA

I

De curând am fost vizitat de prietenul meu Marcel, din România. Am stat împreună în închisoare, ca deținuți politici, la Jilava. Era o secție specială de exterminare, construită de Ministerul de Interne pentru noi, 16 inși supuși unui experiment aparte de tortură morală și fizică, distribuiți în 4 celule, fiecare celulă având cel puțin un bolnav grav de o boală infecțioasă sau cel puțin un nebun. Cele 4 celule fuseseră zidite într-un fel de tunel semicilindric, înfundat. Singura aerisire se făcea prin culoarul îngust prin care gardienii puteau trece pe la ușile noastre, pentru a ne supraveghea și a ne hrăni. Tunelul acesta era la 7 metri sub pământ, apa șiroia pe pereții celulei și noi stăteam acolo ca niște animale, pentru gardieni și Securitate, dar ca niște străduitori pentru viața creștină, pentru Dumnezeu, Care nu ne-a părăsit niciodată.

De fapt, ce am scris până aici este un fel de introducere, spre a-l face pe cititor să înțeleagă termenul de „prietenie" pe care l-am folosit pentru a caracteriza relația mea cu Marcel. Termenul nu exprimă nici pe departe ceea ce ne leagă pe noi: moartea și viața. Eu trebuia să mor și Marcel m-a scăpat cu, eventual, sacrificiul vieții lui; el trebuia să moară și eu l-am scăpat cu, eventual, sacrificiul vieții mele; Costache Oprișan, care era și el în celulă cu noi, a murit, deși noi am fi fost gata să-l scăpăm, dacă ar fi fost posibil, chiar cu sacrificiul vieții noastre. Deasupra disponibilității noastre de a ne sacrifica stătea vrerea Domnului...

Ca de obicei, când ne întâlnim, o dată sau de două ori pe an, ne reamintim de cei morți în închisori, de întâmplări, de gardieni și de toți cei care mai trăiesc. Și încercăm să scrutăm viața de azi, istoria actuală a lumii, ca să înțelegem câte ceva și să ne explicăm, după putința noastră, nebunia lumii contemporane. De data aceasta Marcel m-a întrebat: *Frate, trăiești în America; spune-mi și mie ce se înțelege prin „politically correct?".*

M-am simțit luat prin surprindere. Această etichetă verbală m-a surprins în gura lui Marcel, așa cum m-a surprins decizia președintelui Bush atunci când acesta, supărat pe francezi că nu s-au pus în coada armatei U.S.A. pentru invadarea Irakului, a poruncit mânios, drept sancțiune, să se schimbe denumirea cartofilor prăjiți din *french fries* în *freedom fries*! Totuși, eu sunt cel care trăiesc în America și mie îmi revenea deci obligația de a clarifica problema aceasta, care pare mai profundă decât prezidențialul *freedom fries*. Așa că i-am spus: *Marcele, nu știu cum să-ți explic. Nu m-am gândit la aceasta niciodată în mod serios. De altfel, toate acese etichete sunt create pentru a da nume unor stupidități sau unor mistificări. Dar să încercăm, poate vom înțelege...*

II

În ultimele săptămâni a stârnit multe discuții problema monumentului cu cele 10 porunci (Decalogul) din Alabama. Acum 2 ani, judecătorul șef al statului Alabama a construit un monument (o placă mare) de granit, pe care a pus să se scrie cele 10 porunci. Monumentul a fost instalat în rotonda Tribunalului Suprem al capitalei statului. Toți creștinii din Alabama au aplaudat curajul judecătorului Roy S. Moore care, prin această expunere a celor 10 porunci – monument explicit *religios* – într-un loc public (lucru interzis de Constituția americană), a pus legea divină deasupra celei umane. Așadar, acest act era... *politically incorrect*. Alabama se mândrea, de altfel, cu acțiunile sale creștine. De pildă, în acest stat se predă în școli teoria creaționistă, când e vorba de facerea lumii, iar manualele evoluționiste trebuie să aibă o explicație prin care să se spună că teoria aceasta este falsă, sau cam așa ceva, dar că, pe baza amendamentului care prevede libertatea de exprimare, ele au voie să fie folosite în școală. Acest act, care permite astfel de manuale, este conform amendamentului, deci *politically correct*.

Pe de altă parte, plasarea monumentului în loc public nu era chiar o înfruntare a Constituției, deoarece amendamentul e valabil pentru *toate* opiniile, inclusiv cele ale credinței. Se pare dar că amplasarea monumentului în loc public era și *politically correct* și *politically incorrect*. Monumentul a stat acolo 2 ani fără mari supărări. De obicei, în astfel de situații, scandalul îl fac evreii. Dar cum Decalogul este evreiesc, nimeni nu a protestat. Asociațiile antireligioase și anticreștine s-au gândit probabil că, lăsând lucrurile să meargă așa, se vor înmulți astfel de acte, drept care s-au hotărât să treacă la atac. Au dat în judecată Tribunalul Suprem (și pe Moore, bineînțeles) și au cerut să se scoată monumentul de acolo, pentru că strica buna dispoziție a unei anumite categorii de cetățeni cu un înalt grad de „corectitudine politică", care nu puteau tolera ca legea să fie încălcată.

Nu ne mai pierdem în amănunte. A fost proces, lumea creștină s-a rugat acolo, lângă moument, ca Dumnezeu să nu îngăduie asemenea blasfemie. Până la urmă, „corectitudinea politică" a învins: o curte federală a considerat că prezența monumentului acolo constituie o sfidare a legii și a ordonat lui Moore să-l mute pe o proprietate privată. Moore a refuzat, spunând că legile divine stau deasupra legilor civile și că el ascultă de Dumnezeu înainte de a asculta de oameni. Oamenii însă l-au pedepsit, l-au scos din funcția lui judecătorească și urma să-l amendeze cu o mie de dolari pentru fiecare zi care va trece peste termenul de mutare fixat

(continuare în pag. 2)

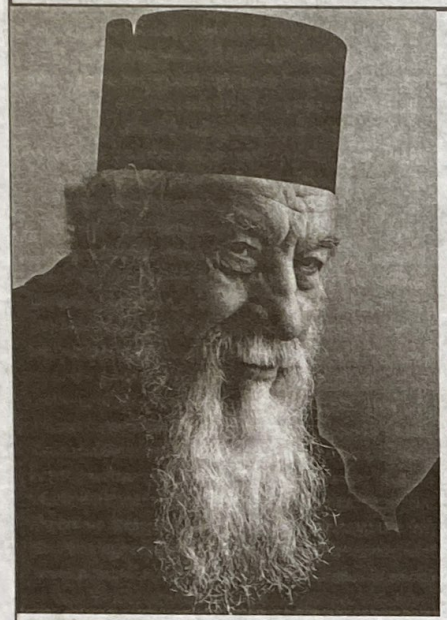

POLITICAL CORRECTNESS?

(urmare din pag.1)

de tribunal. Moore s-a menţinut însă pe poziţia sa şi în fiecare zi credincioşii veneau şi se rugau pentru salvarea monumentului.

După 8 zile (28 august a. c.) au venit câţiva muncitori, cu un portărel, pentru a muta monumentul de acolo. L-au pus pe un cărucior (monumentul are o greutate de 5280 livre) şi l-au transportat într-o sală a clădirii tribunalului, prin care nu trece nimeni. Sala respectivă are însă pereţi de sticlă, iar lumina va sta aprinsă acolo zi şi noapte, pentru ca monumentul să poată fi văzut. O *political correctness* consecventă ar fi cerut, pentru că monumentul a fost aşezat într-o clădire publică, să se ia măsuri drastice ca să nu fie văzut. În tot timpul mutării, credincioşii s-au rugat – unii stând cu faţa la pământ, udând praful şi betonul cu lacrimile lor.

În timp ce credincioşii simpli se rugau cu lacrimi în ochi, conducătorii lor se certau furioşi pe problema „corectitudinii politice" a hotărârii. Grupul evangheliştilor, care îl aplaudaseră pe Moore, s-a împărţit în două: unii care ziceau că este bine ca Moore să se supună legii (şi ei împreună cu el), alţii că, dimpotrivă, Moore să nu se supună legii.

Şi unii şi alţii dintre aceşti cuvântători protestanţi, ce predică şi fac „minuni şi vindecări" la scenă deschisă, sunt oameni însemnaţi, viteji ai credinţei, urmaşi ai lui Hristos, Cel ce Şi-a pus viaţa împotriva politicii, ascultând pe Tatăl Său din ceruri şi nesupunându-Se legilor omeneşti arbitrare. De o parte şi de alta, în cele două tabere (a celor „corecţi" şi a celor „incorecţi" politic), sunt cei mai strașnici protestanţi (gata să-i înghită pe toţi catolicii şi pe toţi ortodocşii), care se exhibează zilnic la televiziune sau se roagă într-un soi de transport spiritual care îţi dă fiori. În tabăra celor care îl critică pe Moore sunt celebrităţi ca Pat Robertson (cu celebrul post de televiziune 20/20), Richard Land (reprezentant al Bisericii baptiste din Sud – cea mai puternică organizaţie baptistă), strategul legal protestant Jay Sekulow şi, atenţie, preşedintele Fundaţiei Congresului Liber, Paul M. Weyrich, diacon al Bisericii Unite greco-catolice din America. În tabăra celor care-l susţin pe Moore sunt organizaţii şi persoane la fel de celebre, ca preşedintele organizaţiei „Focarul pe Familie", James Dobson, sau evanghelistul D. James Kennedy. Aceştia din urmă îl laudă pe Moore că nu a ţinut cont de legea umană şi a pus deasupra ei legea lui Dumnezeu. Pastorul de la Biserica Penticostală din Ohio a spus că ziua în care monumentul a fost mutat a fost cea mai tragică zi pentru America: *Libertatea noastră şi drepturile noastre constituţionale de credinţă creştină sunt profund erodate.*

Cei ce i se opun lui Moore susţin că ei se situează în tabăra celor care respectă legea, pentru că aşa ne învaţă Sfânta Scriptură, şi citează din *Epistola către romani* a Sfântului Apostol Pavel (cap. 13): *Tot sufletul să se supună înaltelor stăpâniri, căci nu este stăpânire decât de la Dumnezeu; iar cele ce sunt, de la Dumnezeu sunt rânduite. Pentru aceasta, cel ce se împotriveşte stăpânirii, rânduielii lui Dumnezeu se împotriveşte. Iar cei ce se împotrivesc îşi vor lua osânda. Căci dregătorii nu sunt sperietură pentru fapta bună, ci pentru cea rea. Voieşti deci să nu-ţi fie frică de stăpânire? Fă binele şi vei avea laudă de la ea!*

Şi totuşi Iisus S-a împotrivit stăpânirii şi chiar l-a numit pe Irod vulpe (*Luca* 13, 32). Pavel însuşi s-a împotrivit stăpânirii şi şi-a luat osânda. Şi primii creştini s-au împotrivit stăpânirii păgâne şi şi-au luat osânda, care le-a adus cununa de martiri. Şi noi ne-am împotrivit ateismului comunist şi ne-am luat osânda noastră. Cred că dezlegarea afirmaţiei lui Pavel stă în ultimul verset: *Fă binele...* Şi Binele este unul: **Iisus Hristos**.

Pentru regimul comunist, de pildă, binele era unul total diferit de binele creştin. Virtutea supremă a comuniştilor era ura de clasă, pe când a creştinilor este iubirea (dusă chiar până la iubirea vrăjmaşilor). Drepturile religioase în America se restrâng. Curtea de Apel din circumscripţia 9 a hotărât că prezenţa expresiei *Under God* este neconstituţională şi cere scoaterea ei din *Pledge of Allegiance* (mărturisirea de credinţă). Legalizarea sodomiei, a avortului, căsătoriile monosexuale, toate sunt acţiuni îndreptate împotriva creştinismului, lezând principiile elementare ale moralei creştine. Or, *politically correct* înseamnă că orice decizie judecătorească anticreştună şi împotriva naturii trebuie aplaudată! Minoritatea are toate drepturile împotriva majorităţii, iar majoritatea nu mai are nici un drept, pentru că în clipa când îşi exercită drepturile devine, chipurile, oprimatoare!

III

Marcel a înţeles ce înseamnă *politically correct*, probabil, mai bine decât mine, dar i s-a părut insuficientă argumentarea mea. Am luat un alt exemplu: după lovitura din 11 septembrie, preşedintele Bush, când a reapărut câteva zile mai târziu în viaţa politică, a hotărât o zi de rugăciune – ceea ce nu a fost rău. Rugăciunea s-a ţinut la Capitoliu, cel mai public şi mai oficial loc din America, ceea ce, din punct de vedere politic, a constituit o mare incorectitudine! Fiind însă vorba de o nenorocire atât de mare, care lovise întreaga Americă, forurile de pază ale legalităţii "corecte" nu au reacţionat, ba chiar au fost probabil de faţă la rugăciune. Asta nu înseamnă că a fost *politically correct*.

Probabil că pentru a respecta *sui generis* "corectitudinea politică", organizatorii au hotărât ca rugăciunea să nu fie una creştină, ci una iudaică., axându-se exclusiv pe Vechiul Testament Nu-mi mai amintesc ce psalmi s-au citit, dar preşedintee Bush a citat mult din Isaia; dar nu din capitolul 53 (în care se vorbeşte profetic de patimile lui Iisus), ci din capitolele în care se vorbeşte despre pedeapsa păgânilor care ameninţau poporul lui Israel. Toţi au citat numai din Vechiul Testament; nici chiar capelanul Congresului (care, la ora aceea, era un catolic) nu a pomenit nimic de Iisus, nepronunţându-I nici măcar numele.

În primul rând, din punct de vedere constituţional, rugăciunea nu se putea ţine la Capitoliu. Deci, ţinerea ei aici a fost *politicallly incorrect*, după cum *politically incorrect* a fost şi excluderea credinţei creştine de la rugăciune. *Politically correct* ar fi fost să se admită măcar câte un reprezentant din fiecare sectă sau biserică mare.

Cu câţiva ani în urmă, în Ohio (dacă nu mă înşel chiar la Cleveland), comunitatea evreiască a plantat într-un loc public o menoră (candelabru cu 7 braţe). Fiind vorba de un simbol necreştin şi aparţinând unei minorităţi, justiţia şi paznicii lui *political correctness* nu au zis nimic. *Politically incorrect*. Organizaţia locală a Ku-Klux-Klan-ului a plantat a rândul ei o cruce în acelaşi loc. *Politically incorrect*, de asemenea. Comunitatea evreiască a făcut scandal şi judecătoria locală a poruncit scoaterea crucii. Ku-Klux-Klan-ul a făcut apel la Curtea statului Ohio, susţinând că şi crucea are aceleaşi drepturi ca şi menora. Curtea de Apel nu a fost de aceeaşi părere, afirmând că menora nu are o semnificaţie religioasă, ci una culturală, pe când crucea nu are semnificaţie culturală, ci numai religioasă. Inexact. Ku-Klux-Klan-ul a făcut atunci apel la Curtea Supremă, iar aceasta a hotărât că ambele simboluri au semnificaţie culturală. Juridic corect, dar politic incorect. Prima care a fost vandalizată a fost crucea. După un timp, şi menora a păţit la fel. Nu ştiu dacă cele două simboluri au mai fost puse sau nu la locul lor...

Oricât s-ar strădui America să respecte, în această problemă, *the political correctness*, ea nu va reuşi şi va nedreptăţi ambele părţi, dar cel mai mult Îl va nedreptăţi pe Hristos. Pentru că atâta vreme cât lumea aceasta va fi, în cea mai mare parte, în mâna Satanei, Iisus şi cei care-L urmează vor suferi mereu. Aceasta este ceata creştinilor adevăraţi care, între Dumnezeu şi *political correctness*, Îl aleg necondiţionat pe Dumnezeu.

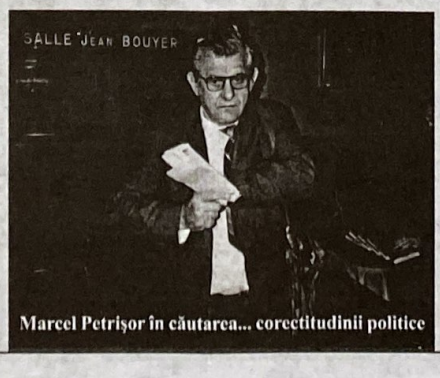

Marcel Petrişor în căutarea... corectitudinii politice

NOTĂ. Pe diaconul Weyrich l-am cunoscut destul de bine. Am participat împreună la diferite congrese şi, încă de pe atunci, am putut observa supunerea lui faţă de *political correctness*. La un congres, unde chiar el era organizatorul, m-a invitat să rostesc eu rugăciunea de binecuvântare a mesei. M-a prevenit însă să nu pomenesc nimic de Hristos (al Cărui diacon era şi el!), ci numai de Dumnezeu, fără referiri precise, abstract şi imparţial, *ca să nu jignim sensibilitatea evreilor şi pe a musulmanilor.* Am rostit rugăciunea, bineînţeles invocându-L pe Domnul nostru Iisus Hristos, şi totul a fost bine. Nu s-a prăbuşit tavanul, nu m-au dezavuat evreii, nu m-au huiduit musulmanii. Cea mai eficientă cenzură este autocenzura.

Redacţia *Punctelor cardinale* îi urează sănătate, pace, bucurie şi spor întru mulţi ani Părintelui Gheorghe Calciu-Dumitreasa, la a 79-a aniversare (23 noiembrie).

2003 CENTENAR 1903 DUMITRU STĂNILOAE 1993 CENTENAR 2003

TEOLOGUL ÎN CETATE: PĂRINTELE STĂNILOAE ŞI ARIA POLITICII

Zilele acestea, la Editura Christiana din Bucureşti, a apărut, cu binecuvântarea Înalt Prea Sfinţitului Bartolomeu Anania, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului, volumul *Teologul în cetate. Părintele Stăniloae şi aria politicii*, semnat de Costion Nicolescu şi prefaţat de Răzvan Codrescu. Reproducem mai jos, cu îngăduinţa autorului, unul dintre capitolele studiului său, precedat de un extras din prefaţa editorială. Menţionăm că micul volum constituie un binevenit pandant la crestomaţia intitulată *"Fiecare în rândul cetei sale". Pentru o teologie a neamului*, apărută tot la editura bucureşteană în vara acestui an.

Lămurire editorială

Anul 2003 rămâne în conştiinţa creştină românească legat de memoria a două mari pesonalităţi ale spiritualităţii şi culturii naţionale, purtând acelaşi nume greu de sfinţenie: Dimitrie Cantemir (280 de ani de la moarte în luna august şi 330 de ani de la naştere în luna octombrie), prima noastră personalitate enciclopedică, şi Dumitru Stăniloae (10 ani de la moarte în luna octombrie şi 100 de ani de la naştere în luna noiembrie), cel mai de seamă teolog român – ambii mărturisind, la distanţă de două veacuri unul de celălalt, adevărata noastră *vocaţie europeană*: cea de *sinteză originală şi creatoare între Orient şi Occident, între Ortodoxie şi latinitate*.

Cartea de faţă se vrea un omagiu adus de autor şi de editori Părintelui Dumitru Stăniloae la Centenarul naşterii sale. Prin pilda unei vieţi exemplare şi prin uriaşa operă pe care ne-a lăsat-o (ca autor, dar şi ca traducător), Părintele Stăniloae continuă să fie printre noi o prezenţă esenţială şi să ne arate, cu smerită măreţie, adevărata măsură a vredniciei ortodoxe româneşti, care ne înnobilează şi ne obligă deopotrivă, în acest târziu al istoriei.

Studiul inedit al cunoscutului publicist ortodox Costion Nicolescu, *Teologul în cetate. Părintele Stăniloae şi aria politicii*, luminează un aspect mai puţin familiar astăzi al activităţii publice a marelui teolog. D-l Nicolescu merge direct la surse (mai ales articolele din *Telegraful Român*, de pe la începutul anilor '30 până spre jumătatea anilor '40), sistematizându-şi expunerea pe probleme şi demontând multe prejudecăţi curente, fără a ocoli nici adevărurile mai puţin comode, ţinând de opţiunile intelectuale şi politice nu numai ale Părintelui Stăniloae, dar ale unei întregi generaţii româneşti ce a respirat organic în duhul a două valori supraordonatoare: cea *ortodoxă* şi cea *naţională*. ***(R. C.)***

BISERICA ŞI PARTIDELE POLITICE

În principiu, Părintele Stăniloae considera că partidele politice şi activitatea desfăşurată de ele pot avea un rol benefic în viaţa naţiunii: *"Oamenii pot fi de ajutor neamului din care fac parte în diferite forme şi pe diferite căi. Una este şi aceea a grupării în partide politice"*. Dar aceasta cu o condiţie esenţială: *"Dar aceste partide politice numai atunci vor putea face ceva serios şi cu adevărat folositor pentru neam, când vor păstra în spiritul, în acţiunea şi în metodele lor de lucru un minimum din spiritul Bisericii, din învăţătura creştină"*. Biserica nu se constituie în partid, dar trebuie să-şi facă o datorie din a lupta pentru a impune societăţii crezul ei. (Cu câtva timp înainte, Sf. Sinod dăduse un comunicat în care propunea un program naţional minimal, cu şase puncte prioritare: neamul; virtuţile creştine; armonia şi solidaritatea între toţi fiii neamului; îngrădirea puterii străinilor, ca să nu primejduiască existenţa românismului; combaterea comunismului ateu, antinaţional, antietic, inspirat de aşa-numita "luptă de clasă").

În pasajul ce urmează am putea afla un bun **program de prezenţă socială pentru Biserică** şi în ziua de azi: *"Prea se învăţaseră toţi marii şi micii «şefi» de turme electorale să trateze Biserica drept un sterp departament supus orgolioasei lor puteri, manipulat după bunul lor plac şi dăscălit de la înălţimea infailibilei lor liber-cugetări. Era timpul suprem ca Biserica să-şi arate, printr-o demnă şi calmă ridicare în picioare, înălţimea ei superbă de învăţătoare a tuturor, inclusiv a partidelor politice. Biserica este singura mamă şi singura învăţătoare adevărată a neamului românesc; nici un partid nu se poate compara cu ea în dragoste, în capacitatea de jertfă dovedită în toată istoria, în claritatea ţintelor, în eficacitatea mijloacelor pe care le poate pune la dispoziţie neamului românesc pentru a se ferici"* ("Un eveniment epocal", în *Telegraful Român* [în continuare: *T. R.*], nr. 13, 28 martie 1937).

Părintele Stăniloae este **împotriva oricărei înregimentări politice a preoţilor**. El deplânge asaltul partidelor politice în vederea folosirii preoţilor şi a prestigiului Bisericii pentru obţinerea de capital politic, dar fără a fi real interesate de soarta Bisericii. *"Toate partidele, fără excepţie, au tăbărât până acum pe capul preotului, strâmtorându-l cu fel de fel de ameninţări şi promisiuni să lase un pic altarul şi să conlucreze cu ele. Biserica şi preoţimea n-au contat până astăzi în acest Stat ca o valoare independentă, ci numai întrucât puteau partidele şi oamenii politici să se servească de ea. O lăudau când voiau să îi sprijine şi o dăscăleau cu ifos când refuza să se preteze la jocul lor. De ce toate partidele făceau curte Bisericii câtă vreme erau în opoziţie şi o supuneau la fel de fel de vexaţiuni după ce ajungeau la putere? Pentru că Biserica a trebuit să fie mereu în ipostaza de protestatară faţă de guvernele samavolnice cu drepturile ei, ceea ce-i făcea pe opozanţi să creadă că e aliata lor, ca să vadă, când ajungeau la putere, spre neplăcerea lor, că ea îşi merge drumul ei, cerând înţelegere şi tratament civilizat"* ("Precizări", în *T. R.*, nr. 1, 9 martie 1941).

Părintele consideră inadmisibilă situaţia în care te miri ce preot, intrat într-un partid sau altul, începe să-şi critice ierarhul în diverse "foi", uneori chiar bisericeşti, fără să se ia împotriva lui măsurile disciplinare ce se impun. Acest lucru conduce la uzurparea prestigiului şi autorităţii ierarhilor ("Momentul de la Cluj", în *T. R.*, nr. 73, 1 noiembrie 1933).

Viaţa de partid nu este una favorabilă – şi, deci, nici recomandabilă – misiunii preotului: *"Propagandă pentru idee, pentru neam, pentru iubirea lui, dar nu pentru cutare sau cutare partid. Să nu substituim neamului partidul. Să fim naţionalişti, nu partidişti. Să fim de neam, nu de un partid sau altul. Să aprindem dragostea de neam, nu de un partid. Rămânem aşa mai presus de împerecherile oamenilor, ascultaţi de toţi, şi pregătim aşa mai bine toate sufletele pentru organizaţiile naţionaliste"* ("Pentru o mai bună educaţie în şcoalele teologice", în *T. R.*, nr. 38/1936).

Nu o dată, Părintele se vedea nevoit să constate o evidentă neglijare de către partidele politice a condiţiei religioase a românilor, a prestigiului Bisericii Ortodoxe şi a crezului ei. Astfel, în 1933, în urma unei procesiuni care a avut loc în ziua de 24 ianuarie la mormântul Eroului, în cursul căreia organele poliţieneşti au intervenit brutal, terfelind crucea procesiunii şi pe preotul în odăjdii care o însoţea, Părintele deplânge *"absenţa oricărei reacţiuni din partea acelor organisme care se consideră reprezentantele naţiunii şi pe mâna cărora e dată ţara, cu rândul,să fie îndrumată atât în ordinea celor materiale, cât şi a celor morale şi culturale"* ("Partidele politice şi crucea", în *T. R.*, nr. 13-14, 11 februarie 1933).

Un rol aparte l-a avut în perioada interbelică **Mişcarea Legionară**, fenomen politic specific românesc, cu implicaţii importante în viaţa ţării, pe multiple planuri.

După cum se ştie, Mişcarea Legionară a parcurs ea însăşi mai multe etape, de la "Legiunea Arhanghelul Mihail" la "Garda de Fier" şi la Partidul "Totul pentru Ţară". Pot fi detectate, de asemenea, diferenţe importante între ceea ce a fost înainte de moartea lui Corneliu Codreanu ("Căpitanul"), survenită în 1938, şi ceea ce a fost după aceea. Personal, m-aş ataşa analizei lui Mihai Urzică, om duhovnicesc care a trecut prin epocă şi a observat îndeaproape fenomenul legionar. El a fost ataşat la început de acest fenomen printr-o simpatie firească şi discretă, trecând apoi spre distanţare afirmată. Analiza sa (pe care ne-a citit-o unui grup de prieteni apropiaţi şi care credeam că va fi cuprinsă în lucrarea sa *Taina fărădelegii*, dar după apariţia cărţii la Editura Anastasia mi-am dat seama că face parte dintr-un alt manuscris, rămas încă inedit) a fost redactată la o vârstă înaintată, *sine ira et studio*. El este singurul, din câţi autori am citit eu, care a folosit cum se cade instrumentele de lucru teologice în analiza legionarismului. Astăzi încă foarte mulţi se raportează la acest fenomen în felul în care se raportează fanii sau antifanii la o echipă de fotbal, ceea ce mi se pare uşuratic, căci în fond este vorba de lucruri extrem de serioase, cu evidente rădăcini spirituale, demne de luat în seamă. Mai observ că atunci când dau de oameni exagerat de *anti*, devin *pro*, iar când dau de *pro* fanatici, devin *anti*. Până la urmă, măcar acum, după trecerea a mai mult de jumătate de veac, un echilibru plin de dreaptă socoteală este cât se poate de necesar, spre a nu risca să pierdem învăţături preţioase pentru manifestarea spiritului naţional românesc.

Cineva, un distins intelectual de mare notorietate al zilelor noastre, fiu de legionar, îmi spunea că el crede că este imposibil ca Părintele Stăniloae să nu fi fost legionar. Era rezultatul acelei dorinţe năvalnice pe care o vădesc numeroşi oameni de a vedea nume prestigioase ataşate taberei lor, crezând în acelaşi timp că numai această apartenenţă îi poate valida şi pe aceia. În anii îndelungaţi în care am fost mai aproape de Părintele Stăniloae, nu-mi amintesc să-l fi auzit vreodată mărturisind acest lucru, nici măcar tangenţial. Şi asta nu numai din prudenţă. Cred că atitudinea

(continuare în pag. 4)

Costion NICOLESCU

2003 CENTENAR 1903 DUMITRU STĂNILOAE 1993 CENTENAR 2003

BISERICA ŞI PARTIDELE POLITICE

(urmare din pag. 3)

lui faţă de legionari era la fel de nuanţată şi de echilibrată ca şi a lui Mihai Urzică. Dar ceea ce-mi amintesc sigur este că spunea că atunci când a fost eliminat de la Academia Teologică "Andreiană" din Sibiu şi obligat să plece la Bucureşti, unul dintre principalele capete de acuzare, care au venit chiar din partea unor "colegi" de ai săi, a fost acela că ar fi fost cu legionarii (simpatizant, probabil). S-ar putea spune că nu iese fum fără foc. Părintele mărturisea, însă, că acest lucru nu era adevărat, că din contră, tocmai unii dintre cei care-l acuzau fuseseră activi în Mişcarea Legionară, pentru ca apoi să se dea în mod oportunist cu puterea comunistă, nu numai pentru a-şi scăpa pielea, dar şi urmărind scoaterea din joc a altor preoţi importanţi, fie la comanda autorităţilor, fie chiar din proprie iniţiativă meschină.

Poate că singura "probă" ce i s-ar fi putut administra era colaborarea asiduă la revista *Gândirea*, a lui Nichifor Crainic, care însă nu era publicaţie propriu-zis legionară, iar directorul ei era demult în conflict cu legionarii, cum se vede astăzi şi din memoriile sale.

Noi avem însă a ne referi în continuare exclusiv la cele *scrise* de Părintele Stăniloae, de altfel destul de puţine şi, adesea, destul de voalate, necesitând, în consecinţă, o lectură atentă, uneori *printre rânduri*.

O primă referinţă – nenominalizată – la programul legionar o avem în *Telegraful Român* din 20 mai 1933 ("Morala eroică"), după ce citise *"într-o revistă scoasă de o falangă de tineri"* un articol-program intitulat "Morala etică", ce cuprindea *"rânduri grave, sfânt de grave, despre cum îşi înţelege tineretul de azi datoriile sale faţă de neam, faţă de societate"*. El vede o mică minune în apariţia aceasta aproape incredibilă şi inexplicabilă a unui tineret a cărui morală nu mai gravitează în mod egoist în jurul Eu-lui propriu, ci al neamului, al aproapelui; într-un cuvânt, o "morală de sacrificiu". El vede o mare prăpastie între ceea ce-şi propune acest tineret spre renaşterea neamului şi venalitatea politicianistă a restului societăţii politice. Numai o adâncă tristeţe şi decepţie la oferta politică şi socială a făcut ca acest tineret să fie atât de matur şi de grav şi să se decidă să ia pe umerii săi povara restaurării morale a naţiunii – *"cea mai mare revoluţie"*, după părerea Părintelui. Părintele Stăniloae subscrie entuziast la programul acelor tineri şi le acordă întreaga sa preţuire. Cum am spus, în articol nu sunt numite nici acea "falangă de tineri", nici publicaţia în care a apărut textul respectiv... Dar toate datele ne îndreptăţesc să ne gândim la Mişcarea Legionară şi la manifestările ei în epocă.

În 1933, cu prilejul unui pelerinaj făcut de 24 ianuarie la mormântul Eroului, organele poliţieneşti au intervenit, sfărâmând crucea procesiunii şi trântindo în noroi, soartă împărtăşită şi de preotul îmbrăcat în odăjdii care a însoţit procesiunea. Părintele observă că numai Liga Creştină şi Garda de Fier au protestat în Parlament, la deschiderea acestuia, fără să capete însă şi adeziunea altor forţe politice ("Partidele politice şi crucea", în *T. R.*, nr. 13-14, 11 februarie 1933).

Faţă de înscrierea unui număr mare de preoţi în Mişcarea Legionară, Părintele îşi exprimă o evidentă rezervă, chiar dacă nu numeşte respectiva forţă politică. Chiar fără precizări exacte, trimiterea din pasajul următor este extrem de transparentă: *"Să nu ne înscriem într-un parţial naţionalism care, pe lângă iubirea de neam, mai are şi multe detalii mai puţin frumoase, cu care noi nu putem face cauză comună. Să rămânem nu înscrişi, ci crescuţi din trunchiul neamului. Să aducem naţionalismului o contribuţie de clarificare a ţelurilor, de purificare a scăderilor, pentru că aşa îi facem un serviciu mai mare, căci numai ceea ce-i la unison cu virtuţile creştine durează mult. Să aduceţi naţionalismului o contribuţie de spiritualitate, căci aceasta o aşteaptă el de la noi şi aceasta numai noi le-o putem da. Contribuţia de gâtlejuri frânte, de braţe care lovesc, o poate da oricine. Să nu ne cufundăm în masă, să nu pierdem calitatea de preoţi – sau de viitori preoţi – practicând naţionalismul aşa cum nu se potriveşte cu noi. Preoţi în frunte, dar cu crucea, nu cu puşca!"* ("Pentru o mai bună educaţie în şcoalele teologice", în *T. R.*, nr. 38/1936).

Am putea să ne întrebăm dacă rândurile care urmează nu-i aveau în vedere pe legionari: *"Diferitele centre naţionale, în special extremiste, a căror acţiune n-ar avea alt rost decât acela de a reacţiona contra progreselor comunismului, pot greşi în tactica lor, şi greşeala poate fi utilizată contra lor"* ("Atenţie, comunismul!", în *T. R.*, nr. 38, 13 septembrie 1936).

Moartea lui Ion I. Moţa şi Vasile Marin pe frontul din Spania, de partea trupelor franchiste, este considerată de Părintele Stăniloae ca un adevărat martiriu pentru credinţă, pentru Hristos. Numele lor *"sunt nume de foc luminător şi dogorâtor în istoria mândriei româneşti şi a Bisericii Ortodoxe române". "Ei ne-au ridicat prestigiul – atât de grav compromis de politicianismul postbelic – în faţa străinătăţii"* ("Martiri pentru Hristos", în *T. R.*, nr. 4, 24 ianuarie 1937). În acelaşi sens se exprima şi N. Iorga în articolul "Doi băieţi viteji", fără să aibă "simpatii legionare"...

Evenimentul asasinării lui Armand Călinescu îl nemulţumeşte şi-l nelinişteşte pe Părintele Stăniloae. Chiar fără să fie nominalizată, această intervenţie este cât se poate de transparentă: *"Astăzi vedem cum acest duh de învrăjbire a orbit atât de mult unele biete minţi de adolescenţi încât, în pornirea lor de răzbunare, nu le-a mai păsat că actul lor poate să aducă prăpădul peste neamul întreg"*. Şi continuă astfel: *"Spiritul nenorocit de critică exagerată şi exclusivă a fost o calamitate. Pentru mulţi, nimic din ce făcea stăpânirea nu era bun. Duşi pe lunecuşul criticei negative, întindeau peste toate un aspect sumbru: totul era aşa de rău, neamul întreg se afla într-o aşa mare suferinţă şi strâmtorare, încât nu mai exista nici o speranţă şi nici un temei de încredere în viitor. Era un dezastru sufletesc să stai să asculţi un sfert de ceas la asemenea oameni"*. Atitudinea adolescenţilor decepţionaţi şi răzbunători are totuşi unele circumstanţe atenuante în atmosfera generală din ţară, dominată de un politicianism egoist şi dezastruos ("Solidaritate naţională", în *T. R.*, nr. 40, 1 octombrie 1939).

Transformării statului român în **stat naţional-legionar** în toamna lui 1940, Părintele Stăniloae încearcă să-i dea o interpretare *sui generis*, atribuindu-i ca destinaţie cam ceea ce şi-ar fi dorit el: *apărarea creştinătăţii* chiar şi fără voia ei, dar şi *formarea unui zid în faţa oceanului slav* ce ameninţa să inunde Europa: *"Acesta credem că e sensul revoluţiei de azi în viaţa Statului nostru, sensul transformării în Stat naţional-legionar, sub patronajul Arhanghelului Mihail, războinicul lui Dumnezeu împotriva puterilor agresive ale răului"* ("Restaurarea românismului în destinul său istoric", în *T. R.*, nr. 39, 22 septembrie 1940).

Dacă Părintele se referă destul de favorabil la Legiune, o face deoarece în programul ei sunt cuprinse şi elemente de **credinţă**: *"Nimic nu poate constitui între membrii unei naţiuni un cheag atât de puternic ca credinţa. Nici o teorie filosofică nu are forţa să unifice gândurile şi aspiraţiunile inşilor, cum le poate unifica o credinţă cu caracter religios. De aceea reuşeşte astăzi atât de admirabil Legiunea să ne salveze din dezagregare şi să ne ridice la starea înălţătoare a unei naţiuni: pentru că operează cu elementul religios..."* ("Creştinism şi naţionalism", în *T. R.*, nr. 40, 29 septembrie 1940).

O remarcă dintr-un articol din toamna anului 1944 pare să se refere tot la tineretul legionar, atunci când îndeamnă ca acum *"tineretul să nu se mai socotească pe sine un zeu care ştie totul"* ("Ţară nouă", în *T. R.*, nr. 36, 3 septembrie 1944).

În 1944, printr-un apel pus sub semnătura a doi preoţi, **Partidul Social-Democrat** încearcă inabil să atragă preoţimea să activeze în sprijinul lui, "să dispună democratic de destinele ei". Părintele consideră astfel de chemări superflue şi inutile, deoarece Biserica noastră dispune de regulamentul şagunian, a cărui democraţie largă o anticipase cu mult pe cea propusă acum: *"Să înţelegem timpurile şi cerinţele lor, să fim o Biserică a poporului, dar fără să uităm de fiinţa divină a Bisericii"* ("Şagunismul şi democraţia", în *T. R.*, nr. 64, 8 octombrie 1944).

În fine, spre sfârşitul anului 1944, Părintele Stăniloae trecea în revistă atitudinea principalelor forţe politice ale momentului faţă de Biserica strămoşească. **Partidul Naţional Ţărănesc** se bucură de aprecieri frumoase din partea Părintelui. În platforma **Frontului Naţional Democrat**, din care făcea parte şi **Partidul Comunist Român**, nu găseşte nimic referitor la Biserică. Respinge însă vehement o chemare a Comitetului Scriitorilor Români (controlat, se pare, de acest Front) care cerea o separaţie a Bisericii de Stat ("Partidele politice şi Biserica", în *T. R.*, nr. 80, 29 octombrie 1944)...

TEOLOGIE ŞI POEZIE

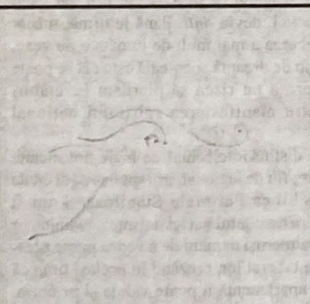

Ca un ales omagiu adus celui mai mare teolog român la Centenarul naşterii sale, Editura Trinitas din Iaşi a tipărit în toamna aceasta volumul antologic de versuri al D-nei Lidia Stăniloae, *Întâlnire cu Dumnezeu*, precedat de un amplu studiu introductiv (de peste o sută de pagini) al Părintelui Dumitru Stăniloae (care a operat şi selecţia versurilor, cu numai câteva luni înainte de moarte, din cele 3 volume anterioare ale autoarei). Poezia Lidiei Stăniloae este definită ca fiind "expresia căutării lui Dumnezeu, a întrebării despre El şi a întâlnirii cu El", ca una ce "izvorăşte integral şi unitar din trăirea lui Dumnezeu ca taină inepuizabilă". Poeta însăşi mărturiseşte într-un scurt cuvânt înainte: "Mi-am conceput versurile într-o metaforizare plurivalentă, ce forează din ce în ce mai adânc în universul uman, în care, desigur, cel mai profund strat de semnificaţii este cel al misterului de nepătruns, deci inepuizabil, al unirii omului cu Dumnezeu. Mărturisesc însă că nu întotdeauna am ţintit atât de departe. Cu atât mai mare mi-a fost bucuria citind studiul introductiv al tatălui meu, care a descoperit în unele poezii accente pe care nici un le bănuiam". La rândul său, în prefaţa pe care o semnează, Î. P. S. Daniel, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei, scrie: "Cartea de poezii *Întâlnire cu Dumnezeu* a doamnei Lidia Stăniloae, fiica marelui teolog Dumitru Stăniloae, este o fericită şi binecuvântată întâlnire între teologie şi poezie, scoasă în evidenţă cu multă forţă şi claritate de studiul introductiv al Părintelui Dumitru Stăniloae. Avem aici o minunată cooperare spirituală şi misionară între fiica poetă şi tatăl teolog, într-o vreme în care poezia este general golită de semnificaţie teologică profundă, iar teologia academică se foloseşte prea puţin de limbajul poetic, pe care îl cunoaşte însă teologia mistagogică şi liturgică a Bisericii". Tema fundamentală a volumului, ca şi a teologiei Părintelui, rămâne iubirea în sensul ei mistic (*agápe*), trăită plenar şi tainic, dincolo de orice limitare a înţelegerii raţionale: *Iubirea nu-i... Mai mult decât iubire/ iubirea e, mai mult decât ce este,/ decât ce nu-i şi n-are cum să fie:/ Iubirea e. Încolo e poveste.*

(V.A.M.)

2003 CENTENAR 1903 DUMITRU STĂNILOAE 1993 CENTENAR 2003

PĂRINTELE DUMITRU STĂNILOAE. REPERE BIO-BIBLIOGRAFICE

1903 (16 XI): Vede lumina zilei la Vlădeni-Braşov.
1914-22: Urmează Liceul "Andrei Şaguna" din Braşov.
1922-23: Studiază un an la Facultatea de Litere din Bucureşti.
1923-27: Urmează Facultatea de Teologie din Cernăuţi.
1927-29: Face studii de specializare la Athena, München şi Berlin (trimis de Mitropolitul Nicolae Bălan).
1928: Obţine doctoratul în Teologie, cu teza *Viaţa şi activitatea Patriarhului Dositei al Ierusalimului şi legăturile lui cu ţările româneşti* (tipărită în anul următor, la Cernăuţi, şi marcând debutul său editorial).
1929-46: Este profesor şi apoi rector (1936-1946) al Academiei Teologice Andreiane din Sibiu.
1930: Apare la Sibiu, în traducerea sa, *Dogmatica Bisericii Ortodoxe răsăritene* de Hristos Andrutsos.
1931: Este hirotonit diacon (în 1932 – preot; în 1940 – protopop stavrofor).
1933: Publică, la Sibiu, volumul *Catolicismul de după război*.
1934-45: Redactor al *Telegrafului român* din Sibiu şi colaborator constant al revistei *Gândirea* (până la încetarea apariţiei acesteia, în 1944).
1938: Apare, la Sibiu, volumul *Viaţa şi învăţătura Sf. Grigorie Palama, cu trei tratate traduse* (reed. Bucureşti, 1993). *Cf.* şi *Filocalia*, vol. 7, Bucureşti, 1977, pp. 205-525 (esenţiale pentru studiul teologiei palamite şi misticii isihaste).
1939: Apare, la Sibiu, volumul *Ortodoxie şi românism* (reed.: Bucureşti, 1998), bazat în cea mai mare parte pe texte apărute în *Gândirea*.
1942: Apare, la Sibiu, volumul *Poziţia d-lui Lucian Blaga faţă de creştinism şi ortodoxie* (reed. Bucureşti, 1993), care a determinat ruperea definitivă a lui Lucian Blaga (1895-1961) de gruparea "ortodoxistă" tutelată de Nichifor Crainic (1889-1972). Textele care alcătuiesc volumul apăruseră iniţial în *Telegraful Român*, începând din 1940.
1943: Apare, la Sibiu, volumul *Iisus Hristos sau Restaurarea omului* (reed. Craiova, 1995).
1946: Este transferat la Facultatea de Teologie din Bucureşti. Tot acum începe să publice *Filocalia* românească (ce va însuma 12 volume, ultimul apărut în 1991), pe care a tradus-o şi a adnotat-o, şi se apropie, într-o oarecare măsură, de mişcarea spirituală a "Rugului Aprins" de la Mănăstirea Antim.
1958: Apare, la Bucureşti, în 2 volume, lucrarea colectivă *Teologia dogmatică şi simbolică. Manual pentru Institutele Teologice* (numele Părintelui Stăniloae n-a fost trecut printre autori, deoarece a fost arestat înainte de apariţia lucrării).
1958-63: Este, prin mistificare şi abuz ("activitate împotriva ordinii sociale"!!!), deţinut politic în temniţele comuniste (Uranus, Malmaison, Jilava şi Aiud; *cf.* Paul Caravia, Virgiliu Constantinescu, Flori Stănescu, *Biserica întemniţată. România: 1944-1989*, Bucureşti, 1998, pp. 405-406).
1973: Se pensionează de pe postul de profesor titular de Teologie Dogmatică şi Simbolică al Institutului Teologic Ortodox din Bucureşti. Va continua însă să scrie (colaborând la principalele periodice bisericeşti), să traducă (Sf. Atanasie cel Mare, Sf. Chiril al Alexandriei, Sf. Grigorie de Nyssa, Sf. Grigorie de Nazianz, Sf. Dionisie [Pseudo-]Areopagitul, Sf. Ioan Scărarul, Sf. Maxim Mărturisitorul, Sf. Simeon Noul Teolog, Sf. Grigorie Palama etc.) şi să conferenţieze (în ţară şi în străinătate) vreme de încă două decenii.
1976: Este delegat la al doilea Congres al profesorilor de Teologie ortodoxă de la Athena şi devine *Doctor Honoris Causa* al Facultăţii de Teologie din Thessalonik.
1978: Apare, la Bucureşti, în 3 volume, prima ediţie a monumentalei sale sinteze de *Teologie dogmatică ortodoxă* (reed. 1994; trad. în mai multe limbi, începând cu ediţia germană – *Orthodoxe Dogmatik* – din 1985-1993). Tot acum apare, la Bucureşti, în traducerea şi cu prefaţa sa, ediţia românească a cărţii lui Wilhelm Nyssen *Pământ cântând în imagini. Frescele exterioare ale mănăstirilor din Moldova* (în 1975 prefaţase o altă carte a aceluiaşi autor: *Începuturile picturii bizantine*).
1981: Apare, la Bucureşti, *Teologia morală ortodoxă. 3. Spiritualitatea ortodoxă* (ultima reed. Bucureşti, 2002, sub titlul – neacceptat pe vremea comunismului – *Ascetica şi mistica Bisericii Ortodoxe*). I se conferă titlul de *Doctor Honoris Causa* al Institutului "Saint-Serge" din Paris. Tot în acest an primeşte Premiul "Dr. Leopold Lucas" al Facultăţii de Teologie evanghelică din Tübingen (R.F.G.) şi, din partea primatului Angliei, Crucea "St. Augustin of Canterbury".
1982: I se conferă titlul de *Doctor Honoris Causa* al Facultăţii de Teologie din Belgrad.
1986: Apare, la Craiova, volumul *Spiritualitate şi comuniune în Liturghia ortodoxă*.
1987: Apare, la Craiova, volumul *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*.
1990: Este ales membru corespondent al Academiei Române. Tot în acest an apare, la Craiova, volumul *Studii de teologie dogmatică ortodoxă* (cu traduceri inedite din *Imnele* Sfântului Simeon Noul Teolog).
1992: Devine membru titular al Academiei Române şi *Doctor Honoris Causa* al Universităţii Bucureşti. La Craiova îi apare volumul *Reflexii [Reflecţii] despre spiritualitatea poporului român*. La Bucureşti, Sorin Dumitrescu publică volumul *7 dimineţi cu Părintele Stăniloae* (reed. 2002).
1993: Îi apar volumele *Sfânta Treime sau La început a fost iubirea* (Bucureşti), *Comentariu la Evanghelia după Ioan* (Craiova) şi *Iisus Hristos – lumina lumii şi îndumnezeirea omului* (Bucureşti). Puţin după soţia sa (Maria Stăniloae, n. Mihu), se stinge din viaţă la Bucureşti (5 X), fiind înmormântat în cimitirul Mănăstirii Cernica. Îi este consacrat volumul omagial *Persoană şi comuniune. Prinos de cinstire Preotului Profesor Academician Dumitru Stăniloae (1903-1993)*, apărut la Sibiu. Puţin mai înainte văzuse lumina tiparului la Bucureşti şi utila broşură *Bibliografia Părintelui Academician Profesor Dr. Dumitru Stăniloae* alcătuită de Prof. Gh. Anghelescu (nu fără lipsuri, din păcate, iar astăzi parţial depăşită).

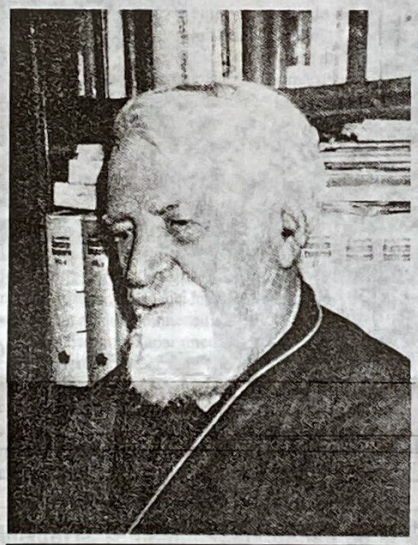

"Fiind român, Părintele Dumitru Stăniloae aparţine unui popor care a trebuit să realizeze şi să menţină fără încetare un foarte dificil echilibru între spaţiul său propriu, mioritic, şi situaţia sa, tragică şi roditoare în acelaşi timp, de legătură între Orientul şi Occidentul creştin, între Ortodoxie şi latinitate, între lumea greacă şi lumea slavă...

Aş evidenţia, dintre multe altele, trei teme care mi se par fundamentale în opera Părintelui Stăniloae: *dragostea*, ca limbaj în vorbirea despre Dumnezeu şi despre om, *semnificaţia spirituală a lumii* şi *Biserica*, laborator în care se lucrează învierea. Pentru a vorbi despre Dumnezeu, Părintele Stăniloae vorbeşte despre dragoste. Iar pentru a vorbi despre dragoste, el vorbeşte despre *asceză* ca *desprindere de* şi despre *rugăciune* ca *adâncire în* existenţa devenită relaţie personală şi experienţă teandrică".

Olivier Clément

1995: Apare, la Sibiu, traducerea românească (Marilena Rusu) a cărţii Părintelui Stăniloae *Prière de Jésus et experience du Saint Esprit* (Paris, 1981), precum şi, sub titlul *Mica dogmatică vorbită. Dialoguri la Cernica*, ediţia românească (trad. Maria-Cornelia Oros) a convorbirilor dintre Părintele Marc-Antoine Costa de Beauregard şi Părintele Dumitru Stăniloae (în franceză, acestea apăruseră în 1983, la Paris, sub un cu totul alt titlu: *Ose comprendre que Je t'aime*).
1996: Apare, la Bucureşti, prima ediţie din *Dicţionarul teologilor români* de Preot Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu, cu ample informaţii bio-bibliografice (acum consultabile şi pe Internet) despre Părintele Stăniloae (pp. 418-422).
1998: Apare, la Sibiu, traducerea românească (diac. Ioan I. Ică jr.) a tezei de doctorat a benedictinului Maciej Bielawski, intitulată *Părintele Dumitru Stăniloae – o viziune filocalică despre lume* (în limba engleză – dar în Polonia – cartea apăruse cu un an înainte: *The Philokalical Vision of the World in the Theology of Dumitru Stăniloae*).
2003: **Centenar Dumitru Stăniloae**. În jurul textelor sale "clasice" se organizează antologia tematică *"Fiecare în rândul cetei sale". Pentru o teologie a neamului: Nichifor Crainic, Dumitru Stăniloae, Răzvan Codrescu, Radu Preda* (Ed. Christiana, Bucureşti). Ca un pandant al acesteia, vede lumina tiparului, la aceeaşi editură, micul volum *Teologul în cetate. Părintele Stăniloae şi aria politicii* de Costion Nicolescu (continând şi ultimul interviu acordat de Părintele Stăniloae, la 30 august 1993). La Iaşi (Ed. Trinitas) a apărut volumul de poeme al Doamnei Lidia Stăniloae (fiica marelui teolog şi una dintre vocile lirice cele mai de seamă din poezia creştină românească a secolului XX): *Întâlnire cu Dumnezeu*, cu un amplu studiu introductiv (pp. 13-132) de Părintele Dumitru Stăniloae ("O poezie a întâlnirii cu Dumnezeu"), redactat în ultimul an de viaţă.

R. C.

LUNA ACEASTA PĂRINTELE GALERIU AR FI ÎMPLINIT 85 DE ANI...

Luna aceasta, în ziua de 23, Părintele Constantin Galeriu (mutat la cele veşnice pe 10 august a. c.) ar fi împlinit 85 de ani. Am ţinut să subliniem acest fapt printr-o nouă împărtăşire din cuvântul mereu viu al Părintelui.

Textul reprodus în continuare constituie cuvântul de încheiere al volumului intitulat *Cartea celor nouă fericiri*, în curs de apariţie la Bucureşti, sub egida recent înfiinţatei Fundaţii "Părintele Galeriu" şi cu splendida ţinută grafică asigurată de maestrul Mircia Dumitrescu.

Menţionăm că sunt în curs de apariţie şi predicile Părintelui pe anul 2001 (ultimul în care a predicat de la amvon, înainte de accidentul cerebral care i-a întrerupt lucrarea şi i-a grăbit trecerea). Citindu-l cu înfiorată veneraţie, nemângâierea despărţirii devine mai mică, iar încredinţarea că neamul românesc şi-a agonisit încă un nume în ceata sfinţilor creşte de la sine, impunându-se cu evidenţa tainică a Duhului, dincolo de toate cuvintele.

(R. C.)

PĂRINTELE GALERIU DESPRE

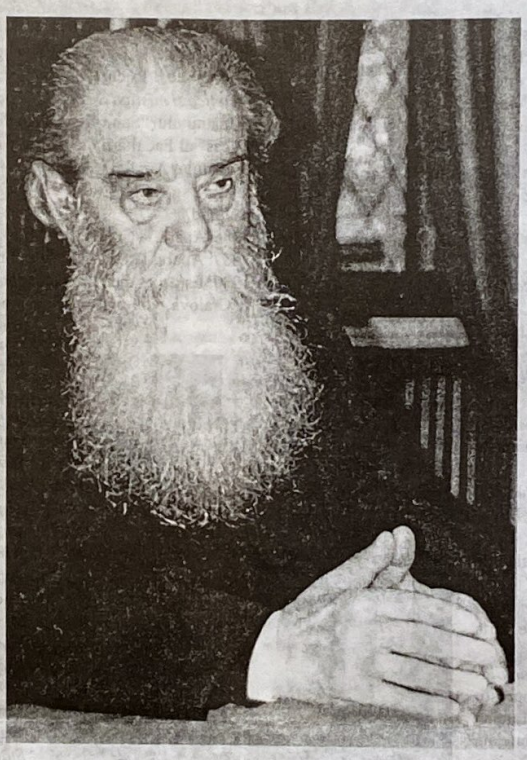

FERICIREA CREDINŢEI

La această fericire a credinţei l-a chemat Iisus Hristos Cel răstignit şi înviat pe Toma; la aceasta ne cheamă pe noi toţi, în acea „Zi Una (unică) – Împărătească şi Doamnă", după cum o numeşte Biserica, ziua creaţiei, în care Dumnezeu a zidit toate – *acum* ziua în care Împăratul, Dumnezeu şi Om, biruind stricăciunea, iadul şi moartea, Se descoperă lumii într-o nouă creaţie, a Învierii.

Aşa S-a arătat în ziua Învierii, cum ne încredinţează Sfintele Scripturi, Preacuratei Sale Maici, Mariei Magdalena, celorlalte femei mironosiţe, lui Petru, lui Luca şi Cleopa în drum spre Emaus, sau ucenicilor în foişorul unde îi împărtăşise cu Trupul şi Sângele Lui la Cina cea de Taină.

Toma însă, „unul din cei doisprezece, cel numit Geamănul, nu era cu ei când a venit Iisus" (*Ioan* 20, 24). Sfântul Maxim Mărturisitorul arată că „Toma se tălmăceşte «Geamăn» [gr. *Didymos*], ceea ce înseamnă «în-doială», sau «cel ce se în-doieşte în gândurile sale»"; altfel spus, *se dedublează*: în sufletul lui păcatul produce sfâşierea unităţii lăuntrice.

A lipsit Toma în „acea Zi". Dar Dumnezeu, Care „pe cele neputincioase le vindecă şi pe cele cu lipsă le împlineşte", nu ne lasă fără darul Lui. Lucrează, ne caută, ne întâmpină pe orice cale a vieţii. Iisus îi grăieşte mai întâi prin ucenici: „Au zis lui ceilalţi ucenici: Am văzut pe Domnul! Dar el le-a zis: Dacă nu voi vedea, în mâinile Lui, semnul cuielor, şi dacă nu voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede!" (*Ioan* 20, 25).

Toma aude şi se uimeşte; dar se şi întreabă. Când, după Cina cea de Taină, Iisus le spusese: „Mă voi duce şi vă voi găti loc... Şi unde Mă duc Eu voi ştiţi, şi ştiţi şi calea...", Toma I-a zis: „Doamne, nu ştim unde Te duci; şi cum putem şti calea?". Iisus i-a zis: „Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine" (*Ioan* 14, 3-6). Toma fusese, de bună seamă, atent la cuvintele Domnului. Întrezărea el această cale a Domnului Său spre Tatăl – El văzuse calea Crucii şi purta de neşters în memorie semnele cuielor, străpungerea coastei, rănile...

Din experienţa Părinţilor citim cum „demonul se arăta unor bătrâni îmbunătăţiţi, ispitindu-i şi zicându-le: «Eu sunt Hristos!», dar unii dintre ei cereau să le arate semnele răstignirii, crucificării. Atunci demonul se făcea nevăzut". El nu putea arăta „rănile Crucii". El nu poartă Crucea, nu moare păcatului, nu moare luişi pentru a se putea împărtăşi de Înviere. Toma însă cere semnele Crucii. Acestea erau dovezile identităţii lui Iisus Hristos Cel Răstignit cu Cel pe Care fraţii lui întru ucenicie Îl mărturisesc acum înviat.

„După opt zile, ucenicii Lui erau iarăşi înăuntru, şi Toma împreună cu ei. Şi a venit Iisus, uşile fiind încuiate, şi a stat la mijloc şi a zis: Pace vouă!" (*Ioan* 20, 26). După opt zile: deci a opta zi a creaţiei – cea a învierii. Cât de luminos ni se spune că ziua învierii, ziua Domnului, Duminica, se instituie deja, din chiar ziua aceea, ca sărbătoare a Bisericii, a creştinilor! Iisus a intrat la ei prin uşile încuiate. Trupul Domnului e acum plin de Duh; trupul se împărtăşeşte şi el de condiţia Duhului, trupul se face una cu vocaţia, cu adevărul Duhului, trupul devine acum duhovnicesc, nemuritor. Şi Domnul le dă iarăşi cuvântul divin: „Pace vouă!", unindu-le uimirea cu pacea.

Apoi El, cunoscătorul inimilor, îi zice lui Toma: „Adu degetul tău încoace şi vezi mâinile Mele, şi adu mâna ta şi o pune în coasta Mea, şi nu fi necredincios, ci credincios" (*Ioan* 20, 27). Ce fapt unic, într-adevăr minunat! Iisus faţă în faţă cu Toma, dar pe ţărmuri deosebite: Iisus Hristos pe ţărmul Învierii; Toma pe ţărmul de aici, de dinaintea Crucii şi Învierii. Iisus Hristos îl cheamă: „Adu degetul tău încoace şi vezi mâinile Mele, şi adu mâna ta şi o pune în coasta Mea, şi nu fi necredincios, ci credincios" – atinge-te, adică, de iubirea dumnezeiască, de focul ei, ca să ardă în tine! Aşa, în pogorământ divin, Domnul Se pleacă mai întâi la măsura simţurilor lui fireşti, să-L vadă, să-I pipăie rănile; pentru ca prin ele, prin semnele patimilor, să se ridice cu mintea la înţelegerea faptului că Cel răstignit atunci pe Cruce este acum *Acelaşi* Iisus Hristos Care I se arată *viu*, *înviat*. Iar de aici Toma să se înalţe şi mai sus, la darul harului credinţei, prin care să cunoască Învierea.

Şi, într-adevăr, ucenicul se înalţă, harul îl luminează şi el rosteşte mărturisind: „Domnul Meu şi Dumnezeul Meu!" (*Ioan* 20, 28). Iar Iisus I-a zis: „Pentru că M-ai văzut, ai crezut. Fericiţi cei ce n-au văzut şi au crezut!" (*Ioan* 20, 29), pentru că doar *credinţa* pătrunde taina şi e puterea prin care noi trecem de la o lume la alta, de la cea văzută la cea nevăzută, fără să o tăgăduim pe cea văzută, dar încredinţaţi fiind că lumea văzută e muritoare, trecătoare, urmând a fi „înghiţită de viaţă" şi transfigurată.

În acest suiş al vederii, Sfintele Scripturi şi Sfinţii Părinţi ne vorbesc despre realitatea a *trei lumini*: 1) *Lumina fizică*, sensibilă, a soarelui şi a electricităţii produse de om, pe care o percepem cu ochii fireşti şi ne privim unii pe alţii, ca şi toate lucrurile. 2) *Lumina inteligenţei*, „intelectuală, care ajută la arătarea adevărului", dezvăluie „adevărul lucrurilor", raţiunile, rosturile lor; pe aceasta o percepem cu mintea. Amândouă aceste lumini sunt create, ne vin din lumea creată, şi, limitându-ne doar la ele, rămânem în lumea creată, trecătoare, muritoare... 3) Mai presus însă de aceste două lumini e *Lumina cea de la Dumnezeu*; adică din însuşi „Izvorul vieţii" – precum spune Psalmistul: „întru lumina Ta vom vedea lumină" – ni se împărtăşeşte Lumina cea preamărită în imnele sfinte ale Învierii drept „Lumina cea fără de ani", „cea pururea fiitoare", „cea veşnică", din care ne împărtăşim cu veşnicia.

Pentru fiecare dintre aceste lumini Tatăl prin Fiul în Duhul Sfânt ne-a zidit un dar al vederii. Astfel a sădit în noi, făptura Sa, mai întâi pentru lumina tuturor celor zidite, *ochiul fizic*, trupesc, de care se împărtăşesc şi vieţuitoarele necuvântătoare. Pentru lumina cea din făpturi, pentru contemplarea lor în raţiunile, în rosturile lor create, a semănat în om *ochiul minţii*. Iar pentru a-L contempla în marea, unica slavă a Învierii, şi a ne împărtăşi din ea, Domnul a răsădit în om *harul şi fericirea credinţei*.

Cu adevărat unică fericire! Cât de săracă ar fi existenţa umană dacă ar avea numai această vedere firească, manifestată adesea la măsura necuvântătoarelor! Nici chiar vederea cu ochiul minţii, al raţiunii, de care, prin ştiinţă, ne învrednicim pentru cunoaşterea extinsă până spre hotarele universului, nu ne dă adevărata măsură a vocaţiei noastre, ţinându-ne tot „în latura şi în umbra morţii"... Numai lumina harului credinţei dăruite de Dumnezeu prin Fiul Său în Duhul Sfânt ne deschide *ochiul duhovnicesc*, să vedem, să contemplăm marea taină a existenţei: să ne împărtăşim din cele văzute cu cele nevăzute; să ne îmbogăţim mereu de la „cele pe care le ştim la cele pe care nu le ştim; de la binefacerile arătate la cele încă nearătate", luând mereu din plinătatea lui Dumnezeu-Cuvântul „har peste har" şi urcând „din slavă în slavă". Ştiind, precum este scris: „Cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit, şi la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El" (*I Corinteni* 2, 9). Aceasta ne descoperă îndeosebi lumina Învierii. Iar dacă şi ochiul firesc, şi ochiul minţii, Dumnezeu le-a desăvârşit cu timpul, acum, în veacul începutului învierii noastre în în Domnul!", precum spune Apostolul... Iar imnul pascal în acelaşi duh ne cheamă: „Să ne curăţim simţirile şi să vedem pe Hristos strălucind, cu neapropiata lumină a Învierii, şi cântându-I cântare de biruinţă, luminat să-L auzim zicând: «Bucuraţi-vă!»".

Menirea şi viitorul omului este *învierea* – unica în stare să biruie răul, stricăciunea şi moartea. Altfel, ce preţ poate să aibă o viaţă care sfârşeşte în moarte?! De aceea, darul cu adevărat mântuitor este cel al învierii. **Hristos a înviat!**

DE LA LEGIUNILE DE SUS...

SOBORUL OŞTIRILOR CEREŞTI

Pe data de 8 noiembrie este prăznuit de Biserică **Soborul Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil şi al tuturor Puterilor cereşti celor fără de trup**.

Cinstirea Sfinţilor Îngeri este o veche tradiţie bisericească, la fel de răspîndită în Apus ca şi în Răsărit. Învăţătura Bisericii este aceea că Dumnezeu a creat mai întîi *lumea nevăzută*, de natură *spirituală*, iar numai apoi *lumea văzută*, de natură *materială* („Ştii tu cine a hotărît măsurile pămîntului... sau cine a pus piatra lui cea din capul unghiului, atunci cînd stelele dimineţii cîntau laolaltă şi toţi îngerii Mă sărbătoreau?" – *Iov* 38, 5-7). În ce-l priveşte pe om, el a fost creat cel din urmă, ca o sinteză şi ca o încununare a întregii zidiri, legat prin duh de cele nevăzute, iar prin trup de cele văzute, primind cea mai complexă existenţă şi cea mai înaltă chemare (chiar mai presus de îngeri, după cum ne învaţă Părinţii, de vreme ce nu oamenii slujesc îngerilor, ci îngerii slujesc oamenilor, şi de vreme ce Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om şi nu înger). Dar păcatul a stricat firea noastră dintîi, pe care Hristos a venit s-o repare, deschizîndu-ne iarăşi calea desăvîrşirii, pe care harul ne întăreşte şi îngerii ne călăuzesc. Pînă să atingem însă plinătatea întru Hristos, îngerii ne sînt *modéle spirituale*, iar despre oamenii îmbunătăţiţi se spune că şi-au agonisit loruşi „stare îngerească". Pe Sf. Ioan Botezătorul, bunăoară, despre care Domnul a spus: „Nu s-a ridicat dintre cei născuţi din femei unul mai mare decît Ioan Botezătorul; totuşi cel mai mic în împărăţia cerurilor e mai mare decît el" (*Matei* 11, 11), tradiţia îl numeşte „Îngerul Pustiei".

Cartea Facerii nu dă detalii asupra creaţiei lumii nevăzute, dar o pomeneşte chiar în primul verset: „La început a făcut Dumnezeu cerul şi pămîntul", prin „cer" înţelegîndu-se aici *lumea spirituală*, iar prin „pămînt" *lumea materială*. Nu poate fi vorba în acest verset de cerul văzut, creat abia în ziua a doua (vezi *Facerea* 1, 6-8), ci de cerul nevăzut, locuit de îngeri.

Mulţi dintre Sf. Părinţi au vorbit despre lumea îngerească, dar tratatul cel mai complet este *Ierarhia cerească* a Sf. Dionisie Pseudo-Areopagitul (sec. V), pe care Biserica îşi întemeiază cu precădere doctrina despre "duhurile slujitoare". Astfel, se vorbeşte de 9 cete îngereşti, grupate în 3 clase sau ranguri („îngeri" este atît o denumire generică pentru fiinţele create ale lumii nevăzute, cît şi numele propriu uneia dintre cele 9 cete): **I. 1) Serafimi, 2) Heruvimi, 3) Scaune (sau Tronuri); II. 4) Domnii, 5) Puteri, 6) Stăpîniri; III. 7) Începătorii, 8) Arhangheli, 9) Îngeri**. Deosebirile dintre aceste cete rămîn tainice pentru noi, dar este certă dispunerea lor *ierarhică*, conform căreia Serafimii şi Heruvimii sînt cei mai apropiaţi de Dumnezeu, iar Arhanghelii şi Îngerii sînt cei mai apropiaţi de oameni. „Ei – zice Sf. Ioan Damaschin – păzesc porţile pămîntului, sînt înaintestătătorii neamurilor şi ai locurilor, după cum le-a fost lor dat de către Creator, călăuzindu-ne şi ajutîndu-ne în lucrurile noastre" (*Dogmatica*, II, 3). *Anghelos* înseamnă în greceşte tocmai „sol", „vestitor", „crainic", „trimis".

Textele sfinte mărturisesc numărul foarte mare al îngerilor: „Mii de mii îi slujeau şi miriade de miriade stăteau înaintea lui [a Celui-Vechi-de-Zile]" (*Daniel* 7, 10); „Şi am văzut şi am auzit glas de îngeri mulţi, de jur-împrejurul tronului şi al fiinţelor, iar numărul lor era zeci de mii de zeci de mii şi mii de mii..." (*Apocalipsa* 5, 11). Sf. Ioan Gură de Aur vorbeşte de „popoare infinite de puteri netrupeşti" (*Omilia VI la Evrei*), iar Părintele Stăniloae scrie că „varietatea lor e tot aşa de mare ca şi între popoarele lumii văzute, sau cu mult mai mare" (*Teologia dogmatică ortodoxă*, ed. 1978, vol. 1, p. 425).

Deşi sînt duhuri (*pneumata*), fiinţe raţionale, imateriale şi nemuritoare, trebuie totuşi bine precizat că îngerii, raportaţi la divinitate, ni se înfăţişează ca mărginiţi, neposedînd nici înţelepciunea, nici puterea, nici omniprezenţa lui Dumnezeu. Îngerii nu sînt divinităţi de ordin inferior, cum apar uneori în religiile necreştine, ci făpturi, ca şi oamenii, numai că fără de trupuri. Netrupeşti fiind, ei pot totuşi, cu voia lui Dumnezeu, să se înfăţişeze cu chip omenesc (păstrînd însă semnul distinctiv al aripilor, după cum îi vedem reprezentaţi în icoane), pentru mai lesnicioasa împlinire a misiunii lor. Biblia consemnează numeroase *angelofanii* (arătări sau apariţii de îngeri), ca la *Daniel* 9, 21 („Şi pe cînd vorbeam în rugăciunea mea, iată un om, Gavriil, ... în zbor grăbit, se apropie de mine pe la vremea jertfei de seară"), sau ca la *Matei* 27, 2-3 („Şi iată, s-a făcut cutremur mare, că îngerul Domnului, coborînd din cer, a prăvălit piatra şi şedea deasupra ei. Şi înfăţişarea lui era ca fulgerul, iar îmbrăcămintea lui albă ca zăpada").

De cele mai multe ori îngerii apar ca slujitori *anonimi* ai voinţei divine. Două dintre făpturile îngereşti sînt totuşi bine individualizate în conştiinţa creştină: **Arhanghelii Mihail şi Gavriil**; ei sînt întîistătătorii cetelor îngereşti mai apropiate de oameni şi puternic implicate în iconomia mîntuirii. După tradiţia biblică, *arhanghelii* (îngeri stătători dinaintea Tronului dumnezeiesc şi purtători la cer ai rugăciunilor celor drepţi) sînt în număr de 7, dar în textele canonice nu apar nominalizaţi decît 3 (Mihail, Gavriil, Rafail). În tradiţia românească, ei mai sînt numiţi şi *Voievozi* (prin echivalarea termenului grecesc, care înseamnă „fruntaşi ai îngerilor").

Mihail este ţinut, atît în Vechiul cît şi în Noul Testament, drept "arhistrateg" al „oştirilor cereşti", fiind pedepsitorul direct al lui Lucifer, pe care l-a izgonit din cer („Am văzut pe Satana ca un fulger căzînd din cer" – zice Mîntuitorul la *Luca* 10, 18) atunci cînd acesta s-a trufit împotriva Ziditorului (vezi *Isaia* 14, 13-14, sau *II Tesaloniceni* 2, 4). Mihail este deci împlinitorul dreptăţii dumnezeieşti, purtînd în mîna dreaptă sabia de foc. Un-mele său – în evreieşte *Miha'El* – se tălmăceşte: „Cine este ca Dumnezeu?". Biserica îl cinsteşte anume la 6 septembrie şi 8 noiembrie.

Gavriil este arhanghelul Bunei Vestiri („Bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvîntată eşti tu între femei..." – *Luca* 1, 28 şi urm.), purtătorul prin excelenţă al mesajelor Domnului. El apare, în ambele Testamente, drept călăuzitorul spre adevăr şi vestitorul ceresc cel mai de seamă al Cuvîntului dumnezeiesc. *Gabri'El* înseamnă în evreieşte „Dumnezeu a fost puternic". Îl întîlnim în calendarul bisericesc pe 26 martie, 13 iulie şi 8 noiembrie.

Fie ca Soborul Puterilor cereşti celor fără de trup să ne ocrotească în toată vremea şi să ducă dinaintea lui Dumnezeu lamura rugăciunilor noastre.

VASILE A. MARIAN

Luna aceasta, pe **30 noiembrie,** se împlinesc **65 de ani** de la asasinarea lui **Corneliu Zelea Codreanu** (13 IX 1899 – 30 XI 1938), supranumit **"Căpitanul"**, întemeietorul **Legiunii Arhanghelul Mihail** (1927), asasinat în detenţie, în noaptea Sfîntului Andrei, la marginea pădurii Tîncăbeşti, alături de alţi 13 camarazi, din ordinul Regelui Carol II, cu "binecuvîntarea" Patriarhului Miron şi sub directa supraveghere a ministrului de Interne de atunci, Armand Călinescu, zis "Chiorul".

... LA LEGIUNEA DE JOS

UN CHIP AL CĂPITANULUI (1940)

Să ne apropiem în rînduri puţine de această margine înaltă şi neajunsă a fiinţei româneşti (pînă azi aşa de neştiută): **Căpitanul**.

Cercetătorii drumurilor adevărului recunosc cu mirare că, veacuri întregi, învăţaţii folosesc fără să-şi dea seama noţiuni ori mijloace fundamentale ale ştiinţei lor, pînă în ziua cînd o minte stăpînitoare desprinde acel element din împletirea lui cu o mie de altele, pentru a-l lumina de toate prestigiile pătrunderii clare. Ştiinţa trăieşte un moment de biruinţă, urmat de o lungă epocă de fecunditate.

Teologal, ivirea Căpitanului printre noi înseamnă, fără îndoială, cunoaşterea mijlocită a fiinţei îngereşti, fulgerata manifestare a Arhanghelului. Nu se cuvine scrisului mirean, întîrziat în păcat, plin de preget în a sui pînă la izvoarele Increatului, să adîncească asemenea taină. Preoţii Legiunii o vor face.

Secular, însă, darul de preot al vieţii Căpitanului înseamnă o dezvăluire în plină zi a firii noastre româneşti. Prin El ne ridicăm la o mai limpede şi adîncă ştiinţă despre noi.

Din limburile în care dorm sufletele şi mugurii, fiinţa noastră este dusă şi răsădită sub cerul marilor creşteri. Desluşim în chipul şi-n moartea Căpitanului, alăturate, mărite şi transfigurate, datele prime ale unui *concretum* românesc.

Aceste date le găsim de faţă în fiecare din faptele istoriei noastre de dinainte de fanarioţi. Minciuna masonică a anului '48 a încercat zadarnic să ne-o acopere. E de-ajuns o cufundare de o zi sau două într-una din vechile noastre provincii, o îngenuchiere pe lespezile mănăstirilor şi bărăţiilor din Curtea de Argeş ori Cîmpulung (străbunul Langenau) ale căror temelii merg pînă în golul de umbră al descălecării, pentru a primi o ştire obscură despre adevărata noastră făptură. Vestirea ei strălucită o găsim în Căpitan: *puterea de vis voievodal, pe un prim fond de faptă militară germanică*. Nădejde a marilor creaţii, această bogăţie de natură, care este a Căpitanului, dar şi a munţilor noştri din Şuici, Cîmpulung, Ţara Bîrsei, Sibii, iar, prin ei, a întregului neam, trece astăzi în planul conştiinţei. Începe actualizarea unui fond eroic, uitat.

Lunga vecinătate cu semnţiile albe ale Nordului se schimbă astăzi în logodna a două neamuri. Perspectivele nălucesc, împărăteşti, pînă departe, la aurul Sfintei Sofii.

Aproape tot ce s-a clădit de la 1848 încoace, şi mai ales în acest Bucureşti urîţit de construcţii şubrede, în gustul marxist al ultimei vremi, trezea mînie Căpitanului. Oraşului obraznic şi mincinos îi opunea civilizaţia străveche a cetăţilor domneşti, şi mai ales acele permanenţe ale tuturor veacurilor şi cutremurelor: Ierusalimele cereşti ale Ortodoxiei.

Cetatea românească viitoare, rîvnită de Căpitan, cunoaşte un singur monument: *Mormîntul legionar*. "Pentru veac" ajung catapetesmele modeste şi cucernice ale meşterilor noştri de totdeauna: pietrarul, zidarul, zugravul. Cetate fără ideologi şi fără zarafi, în care e loc numai pentru luptător, pentru preot, pentru cercetătorul aprig şi pentru cîntăreţul eroic.

Un ev "gingaş şi uriaş" se străvede dincolo de mesajul Căpitanului, acest justiţiar neîndurat al formelor perverse ale vieţii, dar aplecat cu duioşie peste tiparele ei mărunte ori nevinovate; cîini credincioşi, lăcuste firave. Acest ev se rezumă în două vorbe: *tabăra* şi *biserica*. Scripturi simple şi hrănitoare, ţinînd de lucrările Duhului în umbra mănăstirilor; tabere de muncă pe marginile apelor, în vîntul şi vigoarea camaraderiei tinereşti. Aşa mi se desluşeşte statura şi înţelesul marii apariţii, în acest sfîrşit de Noiembrie.

Iată-l, prins în zeghea lui de piatră, pe fondul munţilor noştri dacici, dar şi teutonici, dezlegător de întrebări ale Istoriei, altfel tulburător decît în *celălalt Noiembrie*, cînd ochiul ni se întorcea plîns de sînge, cînd glasul ni se gîtuia de lanţuri nevăzute...

ION BARBU
(DAN BARBILIAN)

ACATISTUL SFÂNTULUI ARHANGHEL GAVRIIL

(Zilele prăznuirii: 26 martie, 13 iulie, 8 noiembrie)

După obişnuitul început, se zice:

Condacul 1

Ca pe un crainic mare al voii Celui-Preaînalt şi ca pe o călăuză binecuvântată a neamului omenesc spre Hristos, Domnul vieţii şi al învierii, cinstimu-te, Sfinte Voievoade Gavriil, şi închinămu-ne credincioşiei tale ca unei icoane cereşti a slujirii celei fără de preget, strigându-ţi ţie cu glasul evlaviei dreptmăritoare:
Bucură-te, Gavriile, mare binevestitor!

Icosul 1

Cu cei şapte sfinţi îngeri care văd slava lui Dumnezeu şi duc rugăciunile drepţilor dinaintea Tronului ceresc tu întru mare cinste te numeri şi fără de istov te osteneşti să ne aduci nouă, celor în trup vieţuitori, veştile rânduielilor şi milelor de sus, temeluind nădejdea mântuirii după care toată firea suspină, drept care şi noi, cunoscând prin tine puterea lui Dumnezeu, ca de un foc al credinţei ne aprindem de îngereasca ta lumină şi cu grai cucernic te agrăim, zicând:
Bucură-te, cel ce-n faţa Domnului cu cinste şezi;
Bucură-te, proslăvire care nu te-mpuţinezi;
Bucură-te, glas de taină al oştirilor de sus;
Bucură-te, că prin tine s-a vestit Hristos Iisus;
Bucură-te, că Fecioarei dinainte i-ai stătut;
Bucură-te, logofătul Celui fără de-nceput;
Bucură-te, Gavriile, mare binevestitor!

Condacul 2

Înaintea celor văzute şi cu trup dăruite, a fost voia lui Dumnezeu să le aducă în fiinţă pe cele nevăzute şi slobode de trup, ca pe o oştire slujitoare, să vegheze cerurile şi pământul, smerite Sfatului de Taină al Sfintei Treimi, Căreia şi noi ne închinăm şi-I aducem slavă în tot ceasul, după pilda îngereştilor cete, întru cuminecarea duhului cântând: *Aliluia!*

Icosul 2

Iar îngerului care s-a trufit, voind să troneze pe norii cerului şi asemenea lui Dumnezeu să împărăţească, osândă i s-a făcut răzvrătirea lui şi-n beznele adâncului a fost alungat. Şi tu martor eşti, Gavriile Voievoade, al dreptăţii ce s-a făcut în cer, prin sabia de foc a lui Mihail, cu care dimpreună eşti cinstit. De aceea şi noi, răvnitori a urma ţie şi îngerescului Sobor, rugămute să ne fii întru toate luminător şi să porţi la Domnul rugăciunile celor ce cu inimă curată îţi grăiesc ţie unele ca acestea:
Bucură-te, puritate niciodată întinată;
Bucură-te, măreţie ce-n smerenie se-arată;
Bucură-te, că prin tine mântuirea s-a vestit;
Bucură-te, cel de turma credincioşilor cinstit;
Bucură-te, Voievoade al Soborului ceresc;
Bucură-te, aripi repezi, care nu mai prididesc;
Bucură-te, Gavriile, mare binevestitor!

Condacul 3

Doamne, Cel ce ai pus pe cele văzute în paza celor nevăzute şi ne-ai luminat nouă, celor căzuţi în păcat, calea izbăvirii, din vechime şi până la plinirea Legii în har şi în adevăr, şi care până la sfârşitul veacurilor ne-ai trimis nouă Mângâietor, înfiindu-ne milei Tale celei bogate, primeşte prinosul rugăciunilor noastre şi de măsura cea îngerească învredniceşte-ne pe noi, cei ce glas înălţăm către Tine, zicând: *Aliluia!*

Icosul 3

Lui Daniil proorocul vedenie i s-a arătat despre sfârşitul veacurilor şi glas de sus a poruncit lui Gavriil, Arhanghelul tălmăcitor al tainelor dumnezeieşti, să-i tâlcuiască vedenia, spre veşnică pomenire. Iar acela, cu chip de om înfăţişându-se, semnele i le-a desluşit, zicând: „Ia aminte, fiul omului!". Dinaintea aceluia şi noi ne cutremurăm, ca Daniil odinioară, şi cinstire îi aducem ca unui sol ceresc, grăind către dânsul, într-un duh şi cu un glas:
Bucură-te, strălucire care nu mai înserezi;
Bucură-te, pârgă nouă a edenicei amiezi;
Bucură-te, cel prin care Daniil văzu departe;
Bucură-te, că prin tine harul Duhului se-mparte;
Bucură-te, că vestit-ai calea prin Ioan deschisă;
Bucură-te, că slujit-ai Evanghelia promisă;
Bucură-te, Gavriile, mare binevestitor!

Condacul 4

Unul şi acelaşi a descoperit Sfintei Ana că va naşte la bătrâneţele ei. Unul şi acelaşi a hrănit-o în Templu pe Fecioara cea între toate aleasă. Unul şi acelaşi l-a încredinţat pe Zaharia că Elisabeta va naşte pe Ioan, Înainte-mergătorul, care Îngerul Pustiei se va numi. Unul şi acelaşi a binevestit Mariei, zicând: "Bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată eşti tu între femei... Duhul Sfânt Se va pogorî peste tine şi puterea Celui-Preaînalt te va umbri... Vei naşte fiu şi vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare şi Fiul Celui-Preaînalt se va chema". Iar noi acestea ştiindu-le şi cu credinţă mărturisindu-le, pe Dumnezeu Îl preamărim pentru toate, strigând: *Aliluia!*

Icosul 4

Şi auzind Fecioara cuvântul îngerului Gavriil, şi crezând nesmintit că la Dumnezeu toate sunt cu putinţă, s-a smerit voii celei de sus, încuviinţându-se zămislirii fără de sământă şi naşterii fără de stricăciune, prin care ne-a venit mântuirea cea dintru început făgăduită. Iar noi, căutând a urma în credinţă celei ce a zis: „Fie mie după cuvântul tău!", laolaltă lui Dumnezeu ne plecăm şi binevestitorului Său îi grăim, iarăşi şi iarăşi:
Bucură-te, bucuria minunatelor pliniri;
Bucură-te, caier tainic al cucernicei iubiri;
Bucură-te, care noaptea o prefaci în zori de lume;
Bucură-te, care-ntâiul I-ai spus Domnului pe nume;
Bucură-te, că primită fuse-a cerului solie;
Bucură-te că Maria zise preasmerită: "Fie!";
Bucură-te, Gavriile, mare binevestitor!

Condacul 5

Preamărit eşti, Doamne Dumnezeul părinţilor noştri, Cel ce pentru mântuirea noastră Te-ai întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara şi Te-ai făcut om. Şi ai îndurat pentru noi patimă, răstignire şi moarte, iar a treia zi ai înviat din morţi, făcându-Te temei şi arvună dumnezeiască a învierii celei de obşte. De aceea noi, necurmat, dimpreună cu îngerii şi cu sfinţii din ceruri, slavă Îţi înălţăm şi zicem: *Aliluia!*

Icosul 5

După cuvântul Arhanghelului, Fecioara a zămislit de la Duhul Sfânt şi a născut pe Mântuitorul şi Lumina lumii, pe Hristos, Răsăritul cel de Sus, întru Care iubirea şi puterea Sfintei Treimi ni s-au arătat nouă întregi, în veac şi în vecii vecilor. Iară noi, pe Dumnezeu cel în Treime slăvindu-L, nici pe minunat crainicul Său nu-l uităm, ci cu cinste îl pomenim, grăindu-i întru dreptate:
Bucură-te, crăiniciа Răsăritului cel mare;
Bucură-te, îngereasca voii voilor strigare;
Bucură-te, că prin tine harul Domnului se-arată;
Bucură-te, vrednicie cu nimic asemănată;
Bucură-te, fulger tainic între ceruri şi pământ;
Bucură-te, părtăşia plinătăţii-ntru Cuvânt;
Bucură-te, Gavriile, mare binevestitor!

Condacul 6

Ferice de cei ce în trup fiind, viaţă îngerească duc! Că Dumnezeu, în purtarea Lui de grijă, trimite pe îngerii Săi să ne ocrotească şi să ne pilduiască întru curăţie şi credincioşie, ca să ne învrednicim noi, lucrându-ne desăvârşirea, de împărăţia cea mai dinainte pregătită nouă, unde însine vom fi ca îngerii lui Dumnezeu în cer, şi chiar mai presus de îngeri chemaţi. Deci Ziditorului văzutelor şi nevăzutelor să-I aducem prinos fără de prihană inimile noastre şi cu rost de sfinţenie să zicem: *Aliluia!*

Icosul 6

Cel ce pe Fecioară mai dinainte o vestise de naşterea lui Hristos, fericind-o ca pe o lamură a lumii, ce mai presus de îngeri s-a ridicat, acelaşi a strigat celei pline de dar: "Preacurată Fecioară, bucură-te, şi iarăşi zic: bucură-te, căci Fiul tău a înviat a treia zi din mormânt. Luminează-te, luminează-te, Noule Ierusalime, că slava Domnului peste tine a răsărit. Saltă, saltă de-acum şi te bucură, Sioane, iar tu, Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, veseleşte-te întru învierea Celui născut al tău!". Acestuia, care bucuria cea mare a vestit-o oarecând, să-i strigăm şi noi, cu aceeaşi bucurie:
Bucură-te, că strigat-ai celei doldora de dar;
Bucură-te, îndulcitorul feciorescului amar;
Bucură-te, mângâierea Născătoarei de Hristos;
Bucură-te, purtătorul îngerescului prinos;
Bucură-te, cu întregul nevăzutelor alai;
Bucură-te, care-n ceruri întreită slavă dai;
Bucură-te, Gavriile, mare binevestitor!

Condacul 7

O, minunat alai îngeresc, care-n ceruri aduci neîncetat întreită slăvire, zicând: „Sfânt, Sfânt, Sfânt este Domnul Savaot. Pline-s cerul şi pământul de mărirea Sa!", iar asupra lumii, porunca lui Dumnezeu plinind-o, în chip tainic veghezi şi de toată dreptatea te bucuri, fii pururea însoţitor plin de bunătate al neamului nostru şi tot sufletul creştinesc luminează-l pe calea rugăciunii, a dragostei şi a osârdiei slujitoare, ca una să fim cu toţii întru Hristos şi răpiţi în bucuria Duhului să zicem: *Aliluia!*

Icosul 7

Sfântului Arhanghel Gavriil, cu Mihail întâistătător al Soborului Puterilor cereşti celor fără de trup, cuvinese să-i aducem cinstire şi să urmăm dreptăţii lui, asemenea părinţilor noştri, pe care din neam în neam i-a călăuzit, de la patriarhi şi prooroci până la Maica Domnului şi de la apostoli până la sfinţii cei mai aproape de noi. De aceea, să nu prididim a ne ruga în tot locul şi în toată vremea, iar acum mai cu înflăcărare să glăsuim către el:

Închin aceste smerite pagini, cu toată dragostea întru Hristos,

ACATISTUL SFÂNTULUI ARHANGHEL GAVRIIL

Bucură-te, a îngerimii frunte binecuvântată;
Bucură-te, duh ce-n chipul omenimii se arată;
Bucură-te, care-adus-ai Născătoarei imn din cer;
Bucură-te, că şi sfinţii ajutorul tău îl cer;
Bucură-te, că din piatră bun izvor ai izvodit;
Bucură-te, dărnicia creştinescului zenit;
Bucură-te, Gavriile, mare binevestitor!

Condacul 8

Rugăciunile noastre primindu-le, Sfinte Voievoade Gavriil, ca pe o umilă ofrandă poartă-le dinaintea Dumnezeului celui Viu şi adaugă-le lor puterea ta mijlocitoare, că noi la tine nădăjduim şi la tot ajutorul îngeresc pe care Dumnezeu l-a rânduit oamenilor, după bunătatea şi înţelepciunea Lui. În genunchi cerşind îndurare pentru puţinătatea şi neputinţele noastre, dumnezeieştii Pronii ne încredinţăm întregi, cu sufletele şi cu trupurile deopotrivă, şi, laolaltă cu cetele cereşti, Dumnezeului Oştirilor celor de sus îndelung Îi cântăm: *Aliluia!*

Icosul 8

Preafericit eşti tu, Gavriile, slujitorule al Dreptăţii şi Milei prisositoare, care faci cunoscute oamenilor hotărârile voinţei dumnezeieşti şi stai pururea gata, cu tot Soborul cel întraripat, să plineşti poruncile Celui-Vechi-de-Zile! Pentru aceasta, creştinii te cinstesc şi te laudă, şi binenădăjduiesc în sprijinul tău, iar noi, nevrednicii, în ceasul acesta numele tău cel plin de putere îl chemăm, strigându-ţi din tot sufletul şi din tot cugetul nostru unele ca acestea:
Bucură-te, ducătorul rugăciunilor la cer;
Bucură-te, încredinţare despre cele ce nu pier;
Bucură-te, că cetit-ai în vedenii de profet;
Bucură-te, strălumină pogorât-n Nazaret;
Bucură-te, că lui Iosif desluşire i-ai adus;
Bucură-te, că Maria zămislit-a pe Iisus;
Bucură-te, Gavriile, mare binevestitor!

Condacul 9

Hristos, Domnul şi Mântuitorul nostru, în fel şi chip a fost vestit oamenilor încă din vechime, prin îngeri şi prooroci. Iar Gavriil, îngerescul Voievod, fruntea vestitorilor a fost, şi pavăză cerească Fecioarei din Nazaret, şi străjă dumnezeiescului Mire. Şi toate întocmai au fost precum le-a grăit, la vremea de Dumnezeu hărăzită, ca să se întărească credinţa cea râvnitoare şi nădejdea celor ce au strigat şi strigă: *Aliluia!*

Icosul 9

Întru totul vrednic de laudă eşti, Sfinte Voievoade Gavriil, că ţie ţi-au fost încredinţate mai înainte tainele Sfatului dumnezeiesc şi crainic ales ai fost dintre miriade de îngeri, dără de lumină făcând între cer şi pământ, ca şi prin aceasta să se preamărească Treimea cea Sfântă şi de grijă purtătoare, căci slava Stăpânului şi în râvna slugii străluceşte. Drept care şi noi, cu înfiorată cucernicie, cuvinte precum acestea din darul Cuvântului îţi grăim:
Bucură-te, maiestatea cerului înflăcărată;
Bucură-te, care-n slavă precum vulturul dai roată;
Bucură-te, strălucire care soarele-l întreci;
Bucură-te, destăinarea tăinuitelor poteci;
Bucură-te, ascultare fără preget şi clintire;
Bucură-te, că prieten eşti al veşnicului Mire;
Bucură-te, Gavriile, mare binevestitor!

Condacul 10

O, Doamne Dumnezeule, Atottţiitorule, Făcătorul tuturor celor văzute şi nevăzute, Cel ce veşnicesţi între oştiri fără de număr şi după Care toate se cer, de la răsărit până la apus şi de pe pământ până în tării, că Tu eşti viaţa şi rostul şi plinătatea lor, dă-ne şi nouă duh sârguitor şi limbi ca de foc, să preamărim acum şi pururea numele Tău cel sfânt, şi rânduielile Tale fără greş să le păzim, şi cu îngerii să-Ţi cântăm înmiit: *Aliluia!*

Icosul 10

Ce fericire şi cinste poate fi mai mare decât aceea de a contempla fără de vreme slava cea neapropiată a Sfintei Treimi şi de a sluji Voinţei dumnezeieşti celei una şi atoatecrânduitoare, din care cele de sus şi cele de jos îşi au fiinţa lor? În fericirea şi în cinstea aceasta aflându-te, Gavriile Voievoade, cum nu te-am ferici şi nu te-am cinsti noi, cei ce ne ostenim în trup spre împărăţia cea fără de sfârşit a lui Dumnezeu şi nădăjduim la tine cu nădejde mare, ca să ne fii nouă tainic sprijinitor pe calea cea strâmtă a mântuirii? Drept care iară şi iară cuvios îţi grăim:
Bucură-te, sârguinţă de când lumea lucrătoare;
Bucură-te, că iubirea din adâncuri te dogoare;
Bucură-te, mărturia hotărârilor soroace;
Bucură-te, că prin tine voia Domnului se face;
Bucură-te, că Treimea o contempli îndeaproape;
Bucură-te, bucurie care nu ne mai încape;
Bucură-te, Gavriile, mare binevestitor!

Condacul 11

Dumnezeu cel Unul şi Întreit, cu înţelepciunea Lui cea neajunsă, oştire slujitoare a rânduit în cer, miriade de miriade, şi toate cele văzute prin cele nevăzute tainic se păzesc. Cutremură-te, omule, şi măsură îngerească agoniseşte-ţi ţie, că Dumnezeu, în bunătatea Sa fără de seamăn şi în nemărginita Lui dărnicie, la desăvârşirea făpturii dintru început te-a chemat, ca înger nefiind, cu îngerii să te întreci, întru smerită ascultare, şi cu ei laolaltă să cânţi Celui de trei ori Sfânt: *Aliluia!*

Icosul 11

Aducând noi mulţămită şi slavă Celui ce îngerii Şi-i trimite din înalt, pe tine, trimisule fără de trup care în chip de om te-ai arătat odinioară, ca un de mai înainte crainic al lui Hristos, vestind celor aleşi mântuirea ce avea să vie şi păzindu-i pe ei de toată urgia potrivnicului, cu bucurie te cinstim, putere sfântă şi sfinţitoare, şi-i fericim pe cei laolaltă cu tine, iar gurile noastre se umplu de lauda ta, zicând:
Bucură-te, care-n ceruri întreită-nalţi cântare;
Bucură-te, a celor sfinte străjă mărturisitoare;
Bucură-te, cel ce-n cinste eşti cu Mihail de-o seamă;
Bucură-te, leac angelic de-ndoială şi de teamă;
Bucură-te, care-n nume porţi a cerului tărie;
Bucură-te, bogoslovul veacului ce va să vie;
Bucură-te, Gavriile, mare binevestitor!

Condacul 12

Neînserată este slava şi fără de margini mila Domnului şi Dumnezeului nostru, iubirea Lui peste toţi şi peste toate ca un cort se întinde, iar căile cele ascunse ale lucrării Lui – ce minte îngerească sau omenească poate în de tot să le cuprindă? De cine-ne vom teme, dară, când cu noi este Dumnezeu? Ascultaţi, neamuri, şi preamăriţi Preasfânta Treime cea de-o-fiinţă şi nedespărţită, pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Duhul Sfânt, cu fără de numărul oştirilor celor de sus laolaltă cântând: *Aliluia!*

Icosul 12

În minunata şi înfricoşata vedenie a celor de pe urmă, la ruperea celei de-a şaptea peceţi, văzut-a Sfântul Ioan Bogoslovul pe cei şapte îngeri care stau dinaintea Celui-Preaînalt şi care au să sufle pe rând în trâmbiţele Dreptăţii, vestind plinirea celor ce trebuie să fie. Deci şi noi, nevrednicii, înfricoşându-ne până mai este vreme şi pocăindu-ne de atâta întuneric de păcate, celui desăvârşit întru slujire, glas înălţând, să-i cântăm cu înmulţită nădejde:
Bucură-te, proslăvire a treimicului Sfat;
Bucură-te, al voii sfinte mesager întraripat;
Bucură-te, ajutorul celor ce spre ceruri strigă;
Bucură-te, că-ntre îngeri şi-ntre oameni eşti verigă;
Bucură-te, înfricoşata beznelor de jos certare;
Bucură-te, că măsură eşti a râvnei slujitoare;
Bucură-te, Gavriile, mare binevestitor!

Condacul 13

O, Gavriile, Arhanghel al luminii line, care celor de demult le-ai deslușit calea şi le-ai vestit soroacele, care neîncetat veghezi peste faţa pământului prin dumnezeiască rânduială, care la sfârşitul veacurilor cu Dreptul Judecător vei fi la înnoirea lumii, cercetează-ne şi pe noi, nevrednicii veacului acestuia, şi păzeşte-ne de vrăjmaşii noştri văzuţi şi nevăzuţi, de tagma lui Irod şi de tagma Satanei, ca să nu ne smintim şi să nu ne pierdem, ci să dobândim şi noi cetăţenia Ierusalimului ceresc, unde laolaltă cu îngerii şi cu sfinţii să veşnicim cântând: *Aliluia!*

Condacul acesta se repetă de trei ori, după care se zic iarăşi Icosul 1 ("Cu cei şapte sfinţi îngeri...") şi Condacul 1 ("Ca pe un crainic mare ..."), apoi rugăciunea:

Rugăciune către Sfântul Arhanghel Gavriil

O, Sfinte Arhanghele Gavriil, desăvârşit lucrătorule, care cu numele şi cu fapta mărturiseşti puterea Celui-Preaînalt, către puţinătatea omenească apleacă-te cu îngăduinţă, şi veghează-ne în ceasul rugăciunii noastre, şi călăuzeşte-ne spre împlinirea a toată dreptatea, cu mulţimea harurilor anume încredinţate ţie, că noi în puternicul tău ajutor cutezăm a nădăjdui şi ascultătoarei tale slujiri următori năzuim a ne face. Tu pe oameni cercetându-i din neam în neam, cu bunele şi cu relele noastre ne ştii; de aceea te rugăm să fii răbdător cu nedesăvârşirile noastre, sprijinindu-ne ca de rele să ne lepădăm, iar întru cele bune să sporim, căci de a omului îndreptare scris este că şi îngerii se bucură. Deci pricină de bucurie înlesneşte-ne să fim Puterilor cereşti celor fără de trup, peste care Dumnezeu fruntaş te-a rânduit, Voievod între Voievozii cei de sus. Fii bucuria noastră şi învredniceşte-ne să fim bucuria ta, ca întru Domnul bucuriei duhovniceşte să ne veselim.
Rugăciunile noastre du-le la Dumnezeu cu iuţimea aripilor tale şi de vestirea ta mântuitoare nu ne lipsi pe noi, Binevestitorule, ca pe unii ce nădăjduim cu râvna duhului să biruim neputinţele cele trupeşti şi îngerilor asemănători să ne facem, ca dimpreună cu oştirile cereşti şi cu cetele dreptilor, spre împărăţia luminii celei neînserate cătând, din tot sufletul şi cu tot cugetul nostru să aducem mulţămită, laudă şi închinăciune Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, Treimea cea de-o-fiinţă şi nedespărţită, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Doamnei Gabriela Moldoveanu şi Domnului Gabriel Constantinescu. **(R. C.)**

AMĂGIRI & DEZAMĂGIRI

Marginalii la relaţiile politice româno-americane (XVII)

(urmare din numărul trecut)

Privind evoluţia politicii externe a Statelor Unite de la distanţa de o jumătate de veac, suntem în măsură să recunoaştem că, din noianul de declaraţii cu caracter propagandistic făcute de oficialităţi americane, declaraţii care au alimentat speranţele românilor într-o grabnică eliberare de sub ocupaţia sovietică, singura care nu a ocolit adevărul a fost cea făcută de secretarul de Stat Dean Acheson: "Ar fi stupid ca cineva să creadă că putem face ceva pentru România, Bulgaria şi Polonia. Nu putem face nimic. Aceste ţări se găsesc în zona în care se exercită puterea militară sovietică". Un adevăr rostit scurt şi răspicat, confirmat de desfăşurarea ulterioară a evenimentelor. Cum faptele sunt deja consumate, singurul lucru care ne rămâne de făcut este să încercăm să înţelegem de ce Statele Unite nu au fost capabile să-şi reorienteze hotărâtor politica externă, denunţând convenţiile încheiate cu Uniunea Sovietică la Teheran, Yalta şi Potsdam şi pretinzând eliberarea statelor din spatele Cortinei de fier, înrobite şi sortite comunizării.

În cei opt ani de guvernare, preşedintele Harry Truman, deşi era ferm convins de necesitatea de a pune capăt orientării prosovietice în politica externă a Statelor Unite iniţiată de predecesorul său, nu a reuşit să obţină rezultate pe măsura intenţiilor şi promisiunilor făcute la preluarea mandatului. Politica de apropiere faţă de Uniunea Sovietică, impusă de preşedintele Roosevelt, prinsese rădăcini puternice în toate instituţiile guvernamentale şi crease o mentalitate în acest sens, încât tentativele de a privi cu alţi ochi relaţiile Est-Vest s-au izbit nu numai de reticenţe, dar chiar de rezistenţă din partea celor care ar fi trebuit să participe la o reevaluare a acestor relaţii. De asemenea, era greu ca figura sinistră a dictatorului de la Kremlin, care fusese înfăţişat opiniei publice americane în ipostaza de "Uncle Jo", prietenul democraţiilor occidentale, să fie despuiat de virtuţile ce-i fuseseră atribuite de propaganda oficială şi prezentat aşa cum era în realitate: un criminal odios, vinovat de asasinarea a milioane şi milioane de oameni. Şi tot greu era să se şteargă din memoria americanului de rând clişeul întâlnirii de pe Elba şi imaginea înfrăţirii ostaşilor celor două armate victorioase, când de fapt, pe ruinele fumegânde ale Germaniei înfrânte, se întâlneau reprezentanţii a două concepţii despre lume şi viaţă diametral opuse, care curând se vor înfrunta într-un conflict surd, consemnat de istoria recentă sub denumirea de "războiul rece".

Dar dacă opinia publică poate fi manipulată relativ uşor de specialişti în arta dezinformării, nu tot la fel de uşor se poate opera asupra realităţii geo-politice. Or, sub acest aspect, Statele Unite au fost constrânse să adopte faţă de Rusia bolşevică politica de *containment* (concept politic prezentat într-un capitol anterior din acest studiu, care recomandă *establishment*-ului o atitudine de îngrădire a expansiunii politice şi ideologice comuniste). În faţa ofensivei sovietice dezlănţuite în toate domeniile (anularea monopolului nuclear deţinut de americani până în 1949, victoria comunismului în China şi semnarea unui pact de prietenie şi asistenţă între URSS şi Republica Populară Chineză, războiul din Coreea, infiltrarea instituţiilor strategice americane cu agenţi sovietici şi, nu în ultimul rând, ofensiva ideologică la care au participat personalităţi cu nume sonore din rândurile inteligheţiei occidentale), reacţiunea Statelor Unite a fost timidă şi lipsită de eficacitate. (Contraofensiva trupelor ONU în Coreea a fost oprită la paralela 38 – linia de demarcaţie între cele două republici coreene, iar generalul MacArthur, care intenţiona să extindă operaţiunile militare asupra Chinei, de unde nord-coreenii primeau ajutor în "voluntari şi armament", i-a fost luată comanda, pentru a se evita izbucnirea unui al treilea război mondial. În Europa, CIA a efectuat paraşutări de combatanţi în Albania şi România, pentru a întări şi stimula "Rezistenţa" naţională, dar numai cu efective reduse, care nu au primejduit stabilitatea regimurilor comuniste, astfel că singura acţiune de durată a fost războiul propagandistic anticomunist, purtat pe calea undelor.)

Şi totuşi, în această perioadă a avut loc un eveniment care a subminat monolitismul blocului de state vasale Kremlinului. La 28 iulie 1948, conducătorul comuniştilor iugoslavi, Josip Broz Tito, denunţa ingerinţele "consilierilor" sovietici în treburile interne ale ţării şi proclama independenţa politică a Iugoslaviei faţă de Uniunea Sovietică. "Titoismul" devenea o variantă originală a comunismului în raport de comunismul ortodox stalinist, prima afirmare a "naţional-comunismului". Reacţiunea Uniunii Sovietice faţă de această schismă se va limita la condamnarea actului în sine, el fiind înfierat ca "deviaţionism de dreapta" şi "revizionism", păcate de moarte faţă de ideologia marxist-leninistă. În schimb, Statele Unite au aplaudat gestul Belgradului şi s-au grăbit să-l sprijine cu cea mai puternică armă de care dispuneau în acel moment: dolarul. Dar în ciuda considerabilelelor ajutoare economice pe care le-au revărsat asupra Iugoslaviei, regimul comunist condus cu mână de fier de Tito nu a făcut concesii nici pe plan politic şi nici pe plan ideologic. În raport de confruntarea Est-Vest, Iugoslavia s-a declarat "stat nealiniat", o poziţie care a creat un precedent urmat şi de alte state dornice să se ţină departe de confruntarea dintre Statele Unite şi Uniunea Sovietică, preferând să adopte o poziţie neutră. În final, aceste state îşi vor descoperi afinităţi în politica externă şi vor forma "blocul statelor nealiniate".

Pe măsură ce guvernarea democrată se apropia de încheierea celui de al cincilea mandat (1933-1953), electoratul american devenea din ce în ce mai insistent în contabilizarea gravelor greşeli săvârşite în acest răstimp, începând cu trădarea intereselor naţionale de către Roosevelt, prin lanţul de concesii şi cedări făcute Rusiei bolşevice, şi terminând cu incapacitatea administraţiei Truman de a repara erorile administraţiei precedente. Anul 1952 era an electoral şi Partidul Republican s-a mobilizat exemplar pentru a pune capăt guvernării democrate. Candidatului Partidului Democrat, Adlai Stevenson, guvernatorul statului Ilinois, republicanii i-au opus o personalitate cu semnificaţie de simbol în ochii americanilor, generalul Dwight D. Eisenhower, comandantul forţelor aliate pe frontul european, cel care a repurtat victoria finală asupra Germaniei. O alegere care a făcut să renască speranţa popoarelor captive, care ştiau că republicanii preconizau o schimbare radicală în politica externă, în general, şi faţă de ţările cedate Uniunii Sovietice de Roosevelt şi Churchill, în special. De altfel, încă din 1950, purtătorul de cuvânt republican în materie de politică externă, John Foster Dulles, denunţa consecinţele nefaste aduse intereselor şi prestigiului Statelor Unite de politica de *containment*, recomandând adoptarea faţă de comunism a unei atitudini ferme, exprimată sugestiv prin verbul *roll back* (a respinge duşmanul, a-l sili să treacă în defensivă), obiectivul final fiind eliberarea statelor din Europa centrală şi răsăriteană de sub ocupaţia sovietică, chiar dacă preţul pentru atingerea acestui obiectiv va fi utilizarea strategiei nucleare.

Caracterul radical al prefacerilor în politica internă şi externă, pe care republicanii urmau să le opereze, a fost subliniat, fără echivoc, de generalul Eisenhower, în calitatea sa de candidat la preşedinţia Statelor Unite, în discursul inaugural al campaniei electorale, pe care l-a ţinut în 1952, la Milwakee. Din conţinutul acestui discurs, Mihail Sturdza extrage în lucrarea sa *România şi sfârşitul Europei* următoarele două teme principale, legate de soarta ţării noastre: "1) Necesitatea de a curăţi instituţiile de Stat din Washington, şi în special Departamentul de Stat, de toate elementele pro-comuniste şi nesigure care se infiltraseră; Generalul vorbea, în această privinţă, chiar de o eră de incompetenţă şi de trădare. 2) Necesitatea de «a intensifica printre popoarele robite dorinţa de libertate»..."

"Un vânt nou – scrie pe aceeaşi temă Nicolae Baciu în cartea sa *L'Europe de l'est trahie et vendue*, cu subtitlul «Les erreurs tragiques de Churchill et Roosevelt» –, aducător de schimbare, începuse să sufle. Să reflectăm asupra evoluţiei survenite în opinia publică americană în 1952, în ajunul alegerilor prezidenţiale, care anticipa triumful generalului Eisenhower, candidatul republican. Evenimentul

Preşedintele Eisenhower

avea loc la 7 ani după Yalta. Poporul american asistase cu ruşine şi indignare la anexarea Europei orientale şi la dezagregarea năpăstuitelor ei populaţii. Americanii au înţeles, în sfârşit, adevăratele intenţii ale Uniunii Sovietice, iar blocada Berlinului şi războiul din Coreea le-au deschis ochii. Opinia publică realiza de acum primejdia imperialismului comunist, precum şi măsura gravelor erori comise de eroul Roosevelt. Aceasta a fost motivul pentru care programul Partidului Republican făcea următoarele precizări:

«De-a lungul celor 7 ani ai administraţiei democrate, mai multe sute de milioane de neruşi, făcând parte din 15 ţări diferite, au fost înglobaţi în zona de influenţă a Uniunii Sovietice, care vizează cucerirea întregii planete.

Iniţiativele noastre şi ţelurile noastre morale, ca şi speranţele noastre pentru o lume mai bună au fost trădate, înşelate. Această situaţie le-a oferit ruşilor, pe plan propagandistic, un avantaj concretizat într-o superioritate militară, pe care dacă nu o vom contracara, ne va distruge în cele din urmă.

Democraţii au abandonat ruşilor naţiuni prietene, aşa cum sunt Lituania, Estonia, Polonia, Cehoslovacia. Aceste naţiuni s-au găsit singure în faţa agresiunii sovietice şi au fost absorbite.

Administraţia democrată a nesocotit angajamentele noastre privind prezervarea păcii, ignorându-le în totalitate. Această situaţie ne obligă să reflectăm asupra rostului pe care-l mai are Carta Atlantică [ONU – n.n.]. Cum să nu-ţi dai seama că ceea ce ar fi trebuit să fie garanţia sacră a libertăţii popoarelor nu a folosit de fapt decât tiranilor, pentru care asasinatul, teroarea, sclavia, lagărele de concentrare, ca şi suprimarea celor mai elementare drepturi ale omului sunt privite ca mijloace legitime pentru a-şi atinge scopurile?

Locurile unde s-au pus la cale toate aceste tragedii se cheamă Teheran, Yalta, Potsdam.

Responsabilii administraţiei democrate au comis aceste greşeli fără ca poporul american sau Congresul să fi ştiut şi fără aprobarea lor.

Ei sunt cei care au vândut marea noastră victorie unui nou inamic, prefigurându-se noi opresiuni, care vor declanşa alte războaie, care, de altfel, deja au izbucnit».

"Dar programul Partidului Republican – ne informează în continuare Nicolae Baciu – aşa cum a fost

☛

Gabriel CONSTANTINESCU

Generalul Rădescu

definitivat la Chicago, la 11 iulie 1952, merge mult mai departe:

«Guvernul Statelor Unite, condus de o administraţie republicană, va repudia toate obligaţiile conţinute în acordurile secrete, ca cele semnate la Yalta, care permit dezvoltarea imperialismului comunist.

Noi declarăm în modul cel mai limpede şi mai ferm cu putinţă că ţelul suprem al preşedintelui, ca şi al Congresului, este de a vedea zorile acelei zile fericite când popoarele înrobite îşi vor redobândi independenţa şi libertatea».

Cu privire la primejdia pe care o reprezintă comunismul, programul Partidului Republican adoptat la Chicago adaugă:

«Ca urmare a politicii neputincioase duse de administraţia democrată faţă de comunismul internaţional, comuniştii, ca şi agenţii lor, au putut să pătrundă în funcţii ale aparatului de Stat şi să se infiltreze în angrenajul vieţii noastre cotidiene.

Noi am denunţat fără încetare aceste fapte ca pe un atentat la libertatea civilă şi religioasă şi ca pe o conspiraţie la scară planetară... etc.»".

Roadele acţiunii propagandistice care a dat în vileag, fără menajamente, gravele erori comise în anii guvernării democrate, erori care pe alocuri frizează trădarea intereselor naţionale ale Statelor Unite, principalul vinovat fiind preşedintele Roosevelt, au fost culese la alegerile prezidenţiale de la sfârşitul anului 1952. După standardele americane, republicanii au repurtat o victorie zdrobitoare asupra democraţilor. În timp ce 33,8 milioane de americani au votat pentru generalul Eisenhower, Adlai E. Stevenson, candidatul democrat, a obţinut numai 27,3 milioane de voturi. În faţa acestui succes de proporţii, popoarele înrobite, cunoscând programul Partidului Republican, erau îndreptăţite să spere că zilele stăpânirii sovietice erau numărate.

Se pare, însă, că guvernele comuniste nu au recepţionat semnalele ameninţătoare venite de dincolo de Atlantic, sau dacă le-au recepţionat, nu s-au sinchisit de ele. În România, cel puţin, procesul de făurire a socialismului continua "neabătut". Securitatea, "centrul vital" al puterii comuniste, a asimilat din mers, într-un timp impresionant de scurt, metodele şi practicile de terorizare fizică şi psihică a populaţiei experimentate de instituţiile similare din Uniunea Sovietică (CEKA, GPU, NKWD, NWD şi din 1953, KGB), depăşindu-şi chiar maeştrii prin exces de zel, brutalitate, abuzuri şi perversitate. În toate domeniile, emulii Moscovei de la Bucureşti păreau cuprinşi de o adevărată frenezie în a ajunge din urmă modelul sovietic. În februarie 1948, guvernul RPR semnează tratatul de prietenie, cooperare şi asistenţă mutuală cu URSS. În luna iunie a aceluiaşi an are loc naţionalizarea industriei. Totodată, economia de piaţă este înlocuită cu economia planificată. În domeniul religios, Biserica Ortodoxă este transformată în anexă a "aparatului agitprop" al Partidului Comunist, iar cultele care au refuzat să se supună, în primul rând Biserica Greco-Catolică, au fost scoase în afara legii. În educaţie şi învăţământ a fost preluat modelul sovietic, distrugându-se vechiul edificiu al şcolii româneşti, creat cu trudă, de-a lungul unui secol, care prin temeinicia sa reuşise să se ridice la nivelul de exigenţă al instituţiilor similare din Occident. Dar cea mai grea lovitură dată existenţei noastre ca naţiune a fost colectivizarea forţată a agriculturii, în fapt desfiinţarea spirituală şi materială a satului românesc, izvorul de energii creatoare ale neamului. Protestele energice venite din partea guvernelor occidentale şi a Naţiunilor Unite cu privire la desfiinţarea proprietăţii private în mediul rural, îndeosebi notele trimise de Marea Britanie şi Statele Unite în calitate de garanţi, ca şi Uniunea Sovietică, ai aplicării tratatelor de pace cu ţările foste satelite ale Germaniei, au fost respinse de guvernul de la Bucureşti, sprijinit de Moscova, fiind considerate "amestec în treburile interne ale unui stat suveran". La adăpostul acestei formule magice, socialismul îşi continua marşul triumfal în toate ţările pe care Roosevelt şi Churchill le oferiseră pe tavă Uniunii Sovietice.

La 20 ianuarie 1953, generalul Dwight David Eisenhower se instala la Casa Albă ca al 34-lea preşedinte al Statelor Unite. Pentru românii aflaţi în ţară, sub ocupaţia sovietică, în plin proces de comunizare, cât şi pentru cei din exil, în lumea liberă, noul preşedinte îşi lua în primire funcţia, purtând pe umeri povara morală a unor promisiuni şi angajamente luate faţă de naţiunile captive.

"Ce-a făcut Generalul Eisenhower – se întreabă retoric Mihail Sturdza în *România şi sfârşitul Europei* – pentru a-şi onora răsunătoarele cuvinte pronunţate la Radio Free Europe, relativ la necesitatea de a intensifica dorinţa de libertate a popoarelor robite, precum şi solemna făgăduinţă în faţa Senatului şi a Camerei de Reprezentanţi ai Statelor Unite la 2 Februarie 1953: «Nu vom consimţi niciodată la robirea altor popoare pentru a cumpăra o falsă securitate pentru noi. Voiu cere Senatului şi Camerei Reprezentanţilor de a se uni într-o declaraţie apropiată, care va preciza că acest Guvern nu va recunoaşte nici un fel de înţelegere secretă din trecut cu guverne străine, înţelegeri care au permis această robire»?".

Înainte de a afla răspunsul la întrebarea pe care şi-o punea în 1966 fostul ministru de Externe al României despre evenimente care s-au petrecut sub ochii săi în 1953, să spunem că ultimul prim-ministru al României înainte de preluarea puterii de comunişti, generalul Nicolae Rădescu, aflat în exil în Statele Unite, a considerat că declaraţiile făcute de preşedintele Eisenhower au fost sincere şi, din dorinţa de a stimula cât mai grabnic o acţiune pentru eliberarea ţării sale, i-a adresat următoarea scrisoare, pe care Nicolae Baciu o reproduce în *Agonia României*:

"Determinat de grelele îndatoriri faţă de ţara mea subjugată şi încurajat de interesul clarvăzător pe care Excelenţa Voastră îl arată restaurării libertăţii în Europa de est, îmi permit să vă supun atenţiunii următoarele scurte consideraţiuni.

Cred că pentru succesul unei acţiuni de ordin politic în spatele Cortinei de fier este indispensabil ca o strânsă colaborare să fie stabilită între americani şi exilaţi. Această colaborare poate fi organizată în modul cel mai profitabil pe baza unei reale participări a exilaţilor la opera de înfăptuit, nu numai ca executanţi, ci şi ca participanţi în luarea deciziunilor, la nivelul executării politicii definite de Excelenţa Voastră, în sectorul ce-i priveşte. Pentru a realiza o cooperare de asemenea natură, este desigur nevoie ca grupările de exilaţi să aibă o reprezentare democratică, o reprezentare care să integreze cât mai larg aspiraţiile şi valorile lor de acţiune.

Ca o consecinţă a unei experienţe de şapte ani ce am avut în încercările de organizare a exilaţilor noştri pentru lupta politică şi psihologică contra comunismului, am convingerea că o atare reprezentare nu poate fi obţinută decât pornind de la un cadru larg, de la Consilii naţionale, care să simbolizeze adevărate parlamente ale exilului.

Asigurând o bază largă şi democratică în această organizare, s-ar elimina dificultăţile inutile, pe care le-au întâmpinat agenţiile americane însărcinate a lucra cu grupările de refugiaţi. Intervenţia directă a acestor agenţii ar fi astfel limitată la actul care pune în mişcare procedura de formare a reprezentanţelor naţionale. Este evident că o decizie trebuie luată pentru a fixa tipul şi procedura de organizare a grupurilor de exilaţi, dar, o dată această decizie luată şi procesul de constituire început, nu mai este oportună imixtiunea diverselor organe, căci problemele atât de specifice ale exilaţilor pot atrage, din partea acestor organe, erori involuntare desigur, însă care uneori pot fi grave.

Menţionez, ca ilustraţie a acestei idei, faptul intervenţiei directe în cursul anului trecut a delegatului Comitetului pentru o Europă Liberă în chestiunea formării Comitetului Naţional Român. Instrumentând în această problemă, fără o bază de principii şi fără o procedură obiectiv stabilite, acest delegat, animat desigur de cele mai bune intenţii, a renunţat la formula democratică a unei reprezentanţe largi şi a recurs la una limitată şi nereprezentativă, ajungând la o târguială individuală cu diverse persoane, presupuse că ar fi avut vocaţie să intre în Comitet, şi a mers până acolo încât a recomandat el însuşi pe preşedinte, în persoana domnului Constantin Vişoianu. Aceasta din urmă este însă pus sub acuzaţia, împreună cu asociatul său, domnul Cretzianu, de a-şi fi însuşit pentru scopuri personale bani publici, destinaţi exilaţilor români. Acest fapt a dus la un proces intentat domnilor de mai sus de către Liga Românilor Liberi, proces actualmente pendinte de un tribunal elveţian. Încercarea de a impune prin forţă un asemenea preşedinte pentru Comitetul Naţional Român a produs evident o adâncă turburare în cercurile româneşti. Ceea ce cerem noi exilaţii de la Excelenţa Voastră este, prin urmare, o decizie de principiu, luată în forma ce va fi socotită potrivită, care să stabilească tipul de organizare democratică a grupurilor de exilaţi şi procedura de constituire a acestor organizaţii.

În acelaşi timp, este absolut indispensabil ca deciziunea luată să fie precedată de o verificare atentă a loialităţii şi valorii în lupta anticomunistă a celor chemaţi să participe la organizaţiile de mai sus".

Scrisoarea generalului Rădescu, în calitatea sa de conducător al Ligii Românilor Liberi, adresată preşedintelui Eisenhower, este o remarcabilă dovadă de demnitate şi respect de sine. În pofida situaţiei ingrate de exilaţi, el cerea ca românii aflaţi în refugiu politic în Statele Unite să fie consideraţi o insulă de românism de identitate proprie. Totodată, în termeni măsuraţi dar categorici, el refuza ca grupul de români aflaţi în Statele Unite să fie transformat într-o anexă a serviciilor secrete şi stipendiaţi pentru serviciile aduse oficiilor de propagandă americane, ale căror obiective nu coincideau întotdeauna cu interesele vitale ale românilor. În spiritul acestei convingeri, generalul Rădescu nu l-a menajat pe impostorul Constantin Vişoianu, chipurile mandatat de Iuliu Maniu să reprezinte România în lumea liberă şi instalat cu gir regal la conducerea Comitetului Naţional Român, dar care s-a dovedit a fi un veritabil infractor, fraudând în interes personal fondurile din băncile elveţiene destinate exilului.

La scurt timp după expedierea scrisorii reproduse mai sus, generalul Rădescu, împovărat de vârstă (avea 79 de ani), cu sufletul sfâşiat de suferinţele neamului şi grav bolnav, a fost internat la *Doctors Hospital* din New York, unde s-a aflat sub îngrijirea medicală a tânărului doctor George Palade, cel care în 1974 a fost laureat cu Premiul Nobel pentru Medicină. Aflat pe patul de suferinţă al spitalului newyorkez, generalului Rădescu i-a fost dat să trăiască cea mai cumplită dezamăgire a vieţii sale. La scurt timp după instaurarea administraţiei republicane, popoarele aflate în spatele Cortinei de fier au realizat că promisiunile cu privire la grabnica lor eliberare, precum şi declaraţiile emfatice ale noului preşedinte al Statelor Unite făcute în faţa Senatului, Camerei Reprezentanţilor şi poporului american nu au fost decât exerciţii de demagogie, minciuni rostite cu cinism, pentru a obţine puterea politică.

La 16 mai 1953, generalul Rădescu s-a stins din viaţă. Într-un scurt omagiu postum, Nicolae Baciu, colaborator apropiat al bătrânului luptător pentru cauza României în agonie, îl caracterizează cu următoarele cuvinte: "Generalul Rădescu nu era un politician, diplomat, om de culise al serviciilor secrete. El era un român, un soldat, un patriot. Cu el moare orice speranţă de acţiune românească viguroasă şi independentă".

Din păcate, tentativa de a înjgheba o organizaţie alcătuită din românii pentru care angajamentul în lupta împotriva comunismului nu era afectat de interese personale şi de ambiţii politicianiste – Uniunea Românilor Liberi – nu i-a supravieţuit. Soarta tuturor iniţiativelor izvorâte din intenţii bune, dar lipsite de consistenţa şi eficienţa pe care o au grupurile ai căror membri, deşi nu sunt individualităţi valoroase, aşa cum au fost cei care s-au alăturat generalului Rădescu, au meritul de a-şi fi închinat viaţa unui crez pe care sunt hotărâţi să-l slujească chiar cu preţul sacrificiului suprem! ***(va urma)***

ION IOANID

IN MEMORIAM IN MEMORIAM IN MEMORIAM

Ion Ioanid s-a săvârşit din viaţă duminică 12 octombrie, la München, departe de ţara în care şi pentru care a suferit. S-a mutat la cele veşnice pentru a depune şi în ceruri mărturie despre urgia care a fost, aşa cum a făcut-o, poate mai bine ca oricare altul, şi aici pe pământ. Monumentala sa operă, *Închisoarea noastră cea de toate zilele* (5 volume, în ediţia princeps), pe care ne-a lăsat-o moştenire, nu este doar literatură, sau nu este în primul rând literatură, ci *document mărturisitor*. De altfel, o spune el însuşi în nota de la sfârşitul primului volum: *„Când, cu ani în urmă, m-am apucat să-mi aştern pe hârtie amintirile din închisoare, am făcut-o cu gândul că tot ceea ce memoria mea a reţinut (nume de oameni, fapte şi întâmplări) să rămână mărturie şi să folosească, împreună cu multe alte dovezi ce vor trebui strânse, la reconstituirea întregului adevăr despre viaţa deţinuţilor politici sub regimul comunist din România".*

Deocamdată însă, pe cât se pare, cartea lui Ion Ioanid este apreciată doar ca „operă literară". Nimeni nu o ia în consideraţie ca document acuzator. Guvernanţii României postdecembriste au alte priorităţi. De curând, preşedintele ţării, Ion Iliescu „a înfiinţat o comisie, patronată de Elie Wiesel, pentru studierea holocaustului din România" (*Adevărul*, 23 octombrie)! Ba mai mult: „Concluziile acestei comisii internaţionale de istorici se vor regăsi în programa şcolară obligatorie"! Trist. Trist şi revoltător totodată. În timp ce călăii lui Ion Ioanid – şi ai miilor, zecilor de mii de români care au populat gulagul comunist din România – îşi mănâncă liniştiţi pensiile (de câteva ori mai mari decât ale truditorilor de rând) şi îşi plimbă câinii de rasă prin parcurile cartierelor selecte, guvernanţii noştri, în frunte cu preşedintele Iliescu, se lasă şantajaţi de „impostori" maniacali precum Elie Wiesel, ale cărui exagerări fantasmagorice cu privire la holocaust au fost demult demascate, cu argumente irefutabile, de incomozii istorici „revizionişti" (al căror punct de vedere este însă sistematic şi aprioric diabolizat, cu o grijă deosebită de a nu ajunge la cunoştinţa marelui public). Căci, trebuie să recunoaştem, atitudinea dezgustătoare a guvernanţilor noştri în această problemă e determinată nu numai de slugărnicie, ci şi de teamă. Când Elie Wiesel (proaspăt uns preşedinte al acestei „comisii internaţionale"), într-o scrisoare pe care o adresa preşedintelui Iliescu cu câteva zile înainte de eveniment, îi amintea aluziv acestuia că *„declaraţiile recente ale guvernului referitoare la holocaust şi unele opinii ce v-au fost atribuite dumnevoastră au stârnit nelinişte şi îndoială în rândurile multor prieteni ai României"*, el practica, deşi disimulat, un şantaj de cea mai ordinară speţă. Altcum spus, asta vrea să însemne: „Dacă nu vă veţi corecta părerile în privinţa holocaustului, veţi avea probleme!". Dacă preşedintele Iliescu – care, altminteri, nu mai pridideşte în a face caz de patriotismul său – ar fi fost cât de cât animat de acest sentiment, sau măcar de un elementar bun-simţ, ar fi profitat de ocazie şi, în paralel, ar mai fi înfiinţat o comisie, eventual tot internaţională, care să studieze „fără ură şi părtinire", cum recomandă dumnealui, şi *celălalt holocaust*, **holocaustul comunist** împotriva poporului român, de care, „întâmplător", evreii nu sunt tocmai străini. S-ar fi ajuns, astfel, cel puţin la un fel de paritate în ceea ce priveşte vinovăţiile şi incriminările. De altfel, nu este târziu nici acum să se înfiinţeze o astfel de comisie, care să facă dreptate postumă atât mărturisitorului care a fost Ion Ioanid, cât şi miilor de victime care au pierit în închisorile comuniste. Dar probabil că acest lucru nu ar fi *politically correct* (adică nu i-ar aranja pe şantajiştii ideologici ai lumii, care şi-au prefăcut suferinţa într-o „industrie" speculativă, cum remarca nu demult chiar un evreu american onest, prof. Norman G. Finkelstein, în zguduitoarea sa carte *The Industry of Holocaust*).

Ion Ioanid se născuse la 28 martie 1926 în comuna Ilovăţ, judeţul Mehedinţi (tatăl său, Tilică Ioanid, un mic boiernaş de ţară, a decedat în 1940). Primele clase de liceu le-a făcut în Bucureşti, la „Sfântul Sava", iar ultimele – la „Spiru Haret". S-a înscris apoi la Facultatea de Drept, dar în anul trei a fost exmatriculat din cauza originii sociale „nesănătoase". În 1949 a fost arestat şi anchetat pentru o presupusă acţiune de spionaj, dar după câteva zile a fost pus în libertate, din totală lipsă de probe. Securitatea era abia la începuturi şi nu îşi definitivase planurile şi metodele de acţiune.

În iulie 1952 este însă arestat din nou, iar de această dată este judecat şi condamnat la 20 de ani muncă silnică. După un scurt popas în Jilava, este trimis, împreună cu un lot numeros, la mina de plumb de la Cavnic, de unde, în primăvara anului următor (1953), evadează împreună cu alţi câţiva deţinuţi. După câteva luni de libertate trăită în clandestinitate, este prins şi se întoarce în temniţă, printre camarazii săi.

Se va elibera în 1964, o dată cu slobozenia generală a tuturor deţinuţilor politici, iar după 5 ani, în 1969, reuşeşte să emigreze în R.F.G., unde i se acordă azil politic. După scurtă vreme de la stabilirea sa în Germania, a fost angajat la postul de radio „Europa Liberă", de la microfonul căruia s-a adresat ani de-a rândul românilor, informându-i şi îmbărbătându-i.

După decembrie 1989 şi-a publicat în ţară cartea intitulată *Închisoarea noastră cea de toate zilele*, monumentală frescă a vieţii deţinuţilor din închisorile comuniste, comparabilă în toate privinţele cu scrisul deconspirator al lui Soljeniţîn. Prima ediţie a acestei cărţi a apărut la Editura Albatros (5 vols.), iar a doua – la Humanitas (într-un singur volum masiv). Încă de la apariţia primelor volume, cartea a fost remarcată, atât de critica literară, cât şi de cei interesaţi de memorialistica de închisoare ca document istoric sau psihologic. În această carte, Ion Ioanid reuşeşte, printre altele, să zugrăvească o întreagă galerie de caractere umane. Se pare că acest lucru l-a interesat cu precădere, căci este semnificativ faptul că, atât la început, cât şi în ultimele pagini ale volumului 5, face consideraţii despre *„caracter"* şi *„caractere"*.

În textul pus ca *motto* la începutul primului volum despre caracter este vorba: *„Încep să-mi dau seama că numai caracterul importă. Convingerea politică, părerile filosofice, originea socială, credinţa religioasă nu sunt decât accidente: numai caracterul rămâne după filtrările produse de anii de puşcărie ori de viaţă..."* (N. Steinhardt – *Jurnalul fericirii*).

În ultimele pagini ale volumului 5 tot despre *„caracter"* şi *„oamenii de caracter"* vorbeşte: *„Spuneam mai înainte că am întâlmit în închisoare oameni din toate categoriile sociale şi de diferite credinţe religioase sau convingeri politice... În toate categoriile pe care le-am pomenit mai sus, am găsit oameni admirabili, în preajma cărora zidurile şi gratiile nu păreau să-ţi mai îngrădească mişcările, nici să-ţi înăbuşe speranţa... De câte ori i-am evocat pe aceşti oameni în amintirile mele, nu am ţinut seamă nici de obişnuitele tabu-uri ale vremii, nici de alte prejudecăţi... Nefiind tributar intoleranţilor de nici un fel, nefiind înregimentat în nici un partid şi nici orbit de vreun fanatism politic sau religios, mi-am luat libertatea de a-mi descrie camarazii de detenţie aşa cum i-am văzut, fără să-mi însuşesc punctele altora de vedere, dacă acestea nu corespundeau cu propriile mele observaţii... Nu mi-am judecat niciodată camarazii de închisoare în funcţie de categoria socială, de credinţa lor religioasă sau politică..."*

Şi cu toate aceste invidualizări, onest şi obiectiv, autorul face totuşi şi unele aprecieri asupra anumitor categorii de deţinuţi. Iată ce spune, de exemplu, la un moment dat: *„Printre categoriile de deţinuţi cu care am vieţuit în diferite închisori, cei mai înzestraţi cu harul de a se dărui ajutorării aproapelui i-am întâlnit în rândurile preoţilor greco-catolici şi legionarilor..."*. Şi ceva mai departe precizează: *„Solidaritatea nu s-a creat în jurul uneia din aceste categorii, chiar dacă componenţa unora s-a arătat mai unitară decât a altora. Adevărarta solidaritate în închisoare au realizat-o numai oamenii de caracter, căutându-se individual unul câte unul, găsindu-se şi stându-şi alături, indiferent de originea sau apartenenţa lor la vreo categorie"*.

Un asemena caracter şi model de urmat a fost, fără îndoială, Ion Ioanid însuşi. A dovedit-o cu prisosinţă, atât în temniţă, cât şi în viaţa de om liber, pe care şi-a înnobilat-o prin scrisul mărturisitor, până la ultima suflare.

Dumnezeu să-l odihnească în ceata dreptilor Săi.

Demostene Andronescu

POEZII "LEGIONARE" DE EPOCĂ TRADUSE ÎN ITALIANĂ DE CLAUDIO MUTTI

Cînd este vorba de poezia "legionară", astăzi este invocat de obicei Radu Gyr, "bardul" Legiunii. Se ignoră însă faptul că figura harismatică a lui Codreanu şi samavolnica sa asasinare (30 noiembrie 1938) au făcut o impresie puternică asupra contemporanilor, inclusiv asupra celor mai mari poeţi ai momentului, care, chiar fără să fie încadraţi în Legiune, l-au omagiat pe Căpitan şi au presimţit că moartea lui reprezintă o cumpănă a vieţii naţionale.

"Uitarea românească" este amendată parcă de această iniţiativă a unui străin – profesorul şi editorul italian Claudio Mutti – de a selecta şi a tălmăci cele mai de seamă dintre aceste omagii lirice, acum, la 65 de ani de la tragica ieşire din scenă a celui mai fascinant, mai controversat şi mai nedreptăţit personaj al istoriei româneşti din secolul XX.

În numărul de faţă publicăm, atît în original, cît şi în versiune italiană, numai două dintre aceste texte (Aron Cotruş, *Corabia verde* – datat 1939; Ion Barbu, *1940* – datat chiar prin titlu), urmînd ca în numărul viitor să publicăm alte trei (*Făt-Frumos* şi *Asceză* de Tudor Arghezi şi *Noiemvrie* de Lucian Blaga).

În acest număr: Aron Cotruş şi Ion Barbu

ARON COTRUŞ (1891-1961)

Corabia verde

Corabia se frămîntă şi se răsuceşte
în luptă cu valurile ce-o izbesc tîlhăreşte
şi apele cresc ca din hău, năsdrăvane,
Căpitane! Căpitane! Căpitane!

Învinsă o clipă, sub valuri se pierde
parcă de-a pururi corabia verde,
năprasnic muşcată de uragane,
Căpitane! Căpitane! Căpitane!

Prin potopul ce zălud o răstoarnă,
se-aud prin văzduh, ca o goarnă,
peste-ale mării nesfîrşite noiane,
poruncile tale de proroc, Căpitane!

Şi iat-o, deodată se-nalţă semeaţă,
iarăşi Crăiasă peste timp, peste ceaţă,
peste-ale apelor titanice toane –
corabia ta verde, Căpitane!

Zănatec aleargă prăpădul pe ape,
tot mai aproape, tot mai aproape,
dar duhul întrece-ale mării prigoane,
Căpitane! Căpitane! Căpitane!

Gata cu toţi să murim în picioare,
pe marea aceasta ce crîncen ne doare,
spargem talazuri, înfrîngem bulboane,
cu gîndul la tine, o, Căpitane!

Lupta e cîntecul şi biblia noastră;
holde vor creşte de samulastră
din cremenea oarbă, din pietroase mormane
şi din sîngele nostru, o, Căpitane!

Moartea însăşi de-ar sălta pe punte,
sărire-ar fulgeriş cine s-o-nfrunte,
printre mii şi mii de uragane,
Căpitane! Căpitane! Căpitane!

La nave verde

La nave è sbattuta qua e là dalle onde,
la furia del mare ne investe le sponde
e il flutto si innalza uguale a un titano...
Capitano! Capitano! Capitano!

Sembra soverchiata, sott'acqua si perde,
ma è solo un istante... Quella nave verde
è morsa con rabbia dal grande uragano...
Capitano! Capitano! Capitano!

Ma mentre imperversa il diluvio furente,
un suono di tromba per l'aria si sente:
sul mare infinito, sul vasto acqueo piano
s'odono i comandi tuoi, o Capitano!

Ed ecco, ad un tratto superba e sicura
si drizza la nave... La nebbia non cura,
non cura gli assalti del marin titano:
questa è la tua nave verde, o Capitano!

Impazza feroce sul mar la rovina,
sempre più vicina, sempre più vicina...
Ma l'animo è forte e il furore è vano.
Capitano! Capitano! Capitano!

Pronti ad affrontare in piedi la morte
su un mar che ci investe ogni istante più forte,
vinciamo ogni gorgo, i marosi infrangiamo
col pensiero fisso in te, o Capitano!

La nostra canzone è il combattimento:
un dì nasceranno campi di frumento
dalla cieca selce, dal cumulo vano
dei massi e del nostro sangue, o Capitano!

Se la morte stessa balzasse sul ponte,
fulminei noi le staremmo di fronte,
in mezzo alla furia del grande uragano...
Capitano! Capitano! Capitano!

ION BARBU (1895-1961)

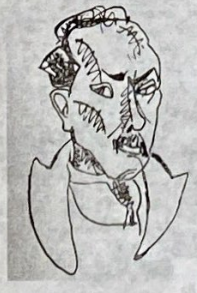

1940

Ce nimb e frunţii tale deopotrivă,
Germanie, suind cu spada ta?
Amiaza cărei Tebe ori Ninive
Atîta gînd şi faptă arăta?

Destituit de Mirt, de Zeu, de Liră
Apare cîntăreţul ostenit,
Peanurile cărui ocoliră
A zice a ta ardere-n zenit.

Dar dreptul Vlah, oprit în şa pe coama
cununii tale-adînci de cetăţui,
Ca Ramung, prinţul, strînge-n el icoana
Acestei mari, a doua ţări a lui.

Voi zice deci, ca Novalis, Turingii,
Coline stinse-n cel mai dulce-amurg,
În hipogeu ascunsul somn al mingii
De raze, şi ierbosul Luneburg.

Voi lăuda Hanovra vibrătoare
De-acele amfori seci, suprafireşti:
Fecioarele cu mîini vindecătoare
Ori străvezii, ca nişte scumpe ceşti.

Pe tonul cel mai surd al lirei, însă,
O, Goettingen, te sun misterios,
Chilie luminînd de miere strînsă,
Smerit, lui Riemann, zeul tău bărbos.

Dar semnul tău în Duh, ce clar, pe hartă,
Zugravul, defăimatul, azi a scris,
Athenă-ncolăcind pe-o aspră Spartă,
Liberator, ca iedera pe tyrs!

Cu ce auguste îndestul arpegii
Vom umple spaţiul de la ocean
La pietrele zgîriate, în Norvegii:
Legi tari şi table geniului german?

Noi nu uităm că duhului ce-nvinge
În veacul vlah uscat ai fost şi istm,
Că "iarba de omăt" a noastră-ntinge
În despletitul tău idealism;

Iar cea mai pură creştere din toate,
El, începutul, cel ce ne e tot,
Preasfîntul Căpitan, cuprinde, poate,
În strat adînc şi osemîntul got.

Deci slavă, Căpitane-Führer, ţie!
Legiunea trage verdele-i covor,
Să treci în mers de altă-Alexandrie,
La Darius şi Împăratul Por.

1940

Quale nimbo si addice alla tua fronte,
O Germania, all'altezza di tua spada?
Di qual mai Tebe o Ninive il meriggio
Mostrò tanto pensiero e tanta azione?

Privo di Mirto, di Nume, di Lira,
Appare ora il cantore estenuato,
I cui peani avevano evitato
Di cantare il tuo ardor giunto allo zenit.

Ma il Valacco leal s'arresta in sella
Sopra la tua corona di fortezze;
E come Ramung reca in sé l'immagine
Di questa grande sua seconda terra.

Come Novalis, canterò i turingi
Colli smorzati nel dolce crepuscolo,
Della sfera infocata il sonno ascoso
Nell'ipogeo, ed il Luneburg erboso.

Hannover loderò, che vibra quelle
Anfore secche, soprannaturali:
Le vergini con mani guaritrici,
Diafane, come tazze preziose.

Ma sul tono più sordo e misterioso
Della mia lira te canto, o Gottinga,
Eremo che del miele piamente
Còlto per Riemann, dio barbuto, splendi.

Ma il tuo spiritual segno come chiaro
Oggi lo ha scritto, o Atena, l'imbianchino,
L'infamato, a una Sparta aspra avvinghiandosi
Liberatore, come al tirso l'edera!

Quali arpeggi saran tanto maestosi
Da riempire lo spazio dell'oceano
Fino alle rupi erose di Norvegia,
Al germanico genio leggi e tavole?

Lo sappiam: per lo spirito che vince
Nel secolo valacco inaridito
Sei stata un istmo e il nostro bucaneve
Nasce dal tuo idealismo scarmigliato.

Ed il germoglio tra tutti il più puro,
Lui, l'inizio, colui che a noi è tutto,
Il santo Capitano, nel suo strato
Più profondo ha forse anche sangue gotico.

Gloria a te, dunque, o Capitano-Führer!
La Legione distende il suo tappeto,
Perché, muovendo da un'altra Alessandria,

În numărul viitor:
Tudor Arghezi şi Lucian Blaga

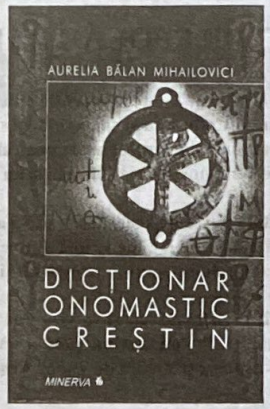

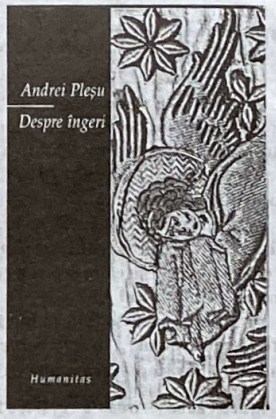

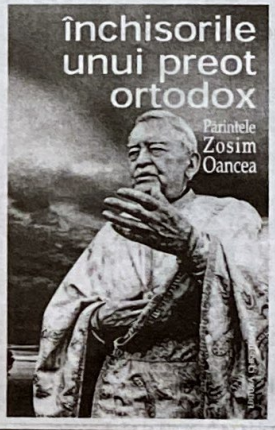

EDITURA christiana
șos. pantelimon 27
sector 2, București
tel./fax: 021.252.05.17
e-mail: chr@mediasat.ro

Difuzare: Supergraph - Str. Biserica Alexe nr. 24, sector 4, 040269 București; tel./021-3367913; e-mail: sophia@fx.ro

SĂ CONSTRUIM BISERICI!

„Să construim biserici!" – suna îndemnul adresat de Părintele Gheorghe Calciu, cu mulţi ani în urmă, mai precis în 1977, când, din ordinul conducerii atee de atunci, se demola una dintre bisericile de referinţă ale Bucureştelui: Biserica Enei.

„Să construim biserici!" – este şi îndemnul actual al multor binecredincioşi, întrucât numai în Biserică, mireasa lui Hristos, ne putem mântui.

„Dar sunt destule biserici!" – ar putea replica unii, care nu înţeleg ce înseamnă biserica. Citeam într-o carte că numai în Bucureşti sunt circa 300 de biserici. Într-adevăr, sunt biserici, dar sunt insuficiente pentru toţi cei care ar trebui să ia parte la fiecare Liturghie. Să ne gândim câte persoane, în loc să vină duminica la biserică – când Se jertfeşte Mântuitorul, când, printr-o minune greu de înţeles pentru creştinul care nu are credinţă solidă, se transformă pâinea şi vinul în trupul şi sângele Mântuitorului – îşi găsesc alte preocupări: de la curăţenia casei până la cumpărături în piaţă, de la plimbatul câinilor până la privitul la televizor, de la odihna prelungită până la vizionarea de filme.

Mântuitorul ne spune clar: *„Cine nu va bea sângele Meu şi nu va mânca trupul Meu, nu va avea parte de Mine"*. Şi cum poate înţelege „creştinul" care nu ia parte la Sfânta Liturghie bucuria *Împărtăşaniei*, ce înseamnă să Îl ai pe Hristos în propriul trup?! Sfântul Nicolae Planas a dat Sfânta Împărtăşanie unui bolnav de lepră. Din neatenţie, acestuia din urmă i-a căzut Sfânta Împărtăşanie pe jos. Atunci sfântul s-a aplecat şi a înghiţit-o! Iată ce evlavie, ce grijă avea el de trupul şi sângele Fiului lui Dumnezeu!

„Da, dar Biserica nu este destul de activă" – spun persoane care vor să găsească o scuză la acest fenomen trist al zilelor noastre: lipsa creştinilor din biserici. Dar pentru a fi activă, Biserica trebuie mai întâi să existe. Neexistând însă, este ca şi cum ai cere unui sportiv talentat să obţină performanţe dintre cele mai bune fără a-i oferi condiţiile necesare. În cazul unei competiţii, acesta va lupta cât va putea el mai bine, dar lipsa unui antrenor capabil şi a echipamentului adecvat îşi vor spune cuvântul. Aşa este şi în cazul bisericilor. Prin preoţii cu har pe care îi are, Biserica luptă pentru a mări turma lui Hristos. Şi dacă ar fi mai multe biserici, ar fi şi mai mulţi preoţi, care ar putea să se ocupe mai mult de enoriaşi. Preoţii care, din diferite motive, mai greşesc, fiind oameni şi ei, nu trebuie să ne fie prilej de sminteală. Trebuie să privim către cei desăvârşiţi şi aceştia să ne fie modéle de comportament. Într-o clasă, un elev care aspiră la un premiu nu trebuie să privească în urmă, să se compare cu cei mai slabi. Dacă vrea să fie fruntea clasei, atunci el trebuie să privească înainte. Aşa este şi în viaţă. Dacă ţelul nostru este mântuirea, nu vom privi către preoţii căzuţi, ci către cei desăvârşiţi. Şi dacă ne rugăm, Dumnezeu ne face întâlnirea cu aceştia.

Acum este foarte important să construim biserici şi pentru a contracara invazia sectelor. La începutul creştinismului, creştinii sufereau moarte martirică mărturisându-L pe Hristos. Dar aceasta nu i-a înspăimântat pe creştinii de atunci. Astăzi, diavolul a imaginat metode mult mai subtile pentru a câştiga de partea sa sufletele atâtor şi atâtor oameni. Printre aceste metode, la loc de frunte este *erezia*. Dacă diavolul a avut curajul să-L ispitească pe Hristos, dacă a putut adesea să ia chip de "înger de lumină", cu atât mai mult îi stă în putinţă să determine pe unii aşa-zişi pastori să răstălmăcească Evangheliile şi să îndepărteze astfel pe creştini de Dumnezeu. Cei care s-au rupt de Biserică şi au trecut la diferite secte nu îşi dau seama că, în loc să-L aibă pe Hristos în inimi, îl au de fapt pe duşmanul Fiului lui Dumnezeu, pe satana, "tatăl minciunii".

Se observă cu tristeţe că în timp ce bisericile ortodoxe se construiesc cu mari eforturi, aşa-numitele "case de rugăciuni" ale sectanţilor apar precum ciupercile.

„Să construim biserici!", căci contribuind la ridicarea bisericilor vom fi pomeniţi la fiecare Sfântă Liturghie, întrucât, în fiecare biserică, cu prilejul oficierii Sfintei Liturghii, sunt pomeniţi toţi ctitorii bisericii respective.

Cei care au suferit în 1987, atunci când a fost demolată Biserica Sfânta Vineri din Bucureşti, au astăzi ocazia să ctitorească, în Drumul Taberei, o altă biserică cu hramul Sfintei Vineri. Cu ocazia sfinţirii locului unde se va ridica această nouă biserică, Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisercii Ortodoxe Române, a îngropat la temelia acesteia cărămizi din vechea biserică demolată în mod abuziv. Tot atunci, Prea Fericirea Sa a vorbit despre un transfer al duhului vechii biserici în cea nouă.

În momentul de faţă, în zona din Drumul Taberei unde se va construi noua biserică există o bisericuţă din lemn, adusă pentru credincioşii de aici tocmai din Bucovina. Ea este neîncăpătoare pentru sutele de credincioşi care iau parte la slujbele religioase de aici. De aceea, decizia de a se construi, alături de bisericuţa din lemn, o biserică de zid a fost întâmpinată cu multă bucurie de către enoriaşii noii parohii Sfânta Vineri. Entuziasmul acestora s-a materializat, în această vară, prin participarea lor masivă, alături de părintele paroh Nicolae Burlan, la lucrările de turnare a fundaţiei noului Sfânt Lăcaş. Cu această ocazie, s-a remarcat în mod deosebit o bătrână doamnă de peste 80 de ani care, cât a fost vara de lungă, a venit zilnic să pună sudoarea frunţii ei la temelia acestei ctitorii. Nădăjduim că şi ctitorii acestor rânduri îi vor urma exemplul şi vor contribui, cu atâta cât pot, la finalizarea acestor lucrări, cu atât mai mult cu cât în acest fel vor participa, în mod simbolic, la refacerea în veşnicie a unui Sfânt Lăcaş pe care vrăjmaşul a reuşit să-l distrugă cu mulţi ani în urmă.

La sfârşitul lucrărilor de construcţie (Doamne, ajută să fie cât mai repede gata!), biserica va arăta – la scară mult redusă, bineînţeles – ca Sfânta Sofia din Constantinopol.

În încheierea acestor rânduri, amintim credincioşilor care doresc să fie ctitori ai acestui nou Sfânt Lăcaş că pot depune din puţinul lor sume oricât de modeste în următoarele conturi: **2511.1-1027.1/ROL; 2511.1-1027.4/USD; 2511.1-1027/EURO**.

Dumnezeu să vă binecuvânteze!

Raluca Tănăsescu
Enoriaşă a Parohiei
Sf. Vineri-Drumul Taberei
din Bucureşti

INCREDIBIL, DAR ADEVĂRAT !

Până unde merge "coincidenţa"...

Va să zică:

Abraham Lincoln a fost ales în Congres în **1846**.
John F. Kennedy a fost ales în Congres în **1946**.

Abraham Lincoln a fost ales Preşedinte în **1860**.
John F. Kennedy a fost ales Preşedinte în **1960**.

Numele Lincoln se compune din **7 litere**.
Numele Kennedy se compune din **7 litere**.

Soţia lui Lincoln **a pierdut un copil pe când locuia la Casa Albă**.
Soţia lui Kennedy **a pierdut un copil pe când locuia la Casa Albă**.

Preşedintele Lincoln **a fost împuşcat** într-o zi de **vineri**.
Preşedintele Kennedy **a fost împuşcat** într-o zi de **vineri**.

Preşedintele Lincoln a fost împuşcat **în cap**.
Preşedintele Kennedy a fost împuşcat **în cap**.

Secretara lui Lincoln se numea **Kennedy**.
Secretara lui Kennedy se numea **Lincoln**.

Preşedintele Lincoln **a fost asasinat de Sudişti**.
Preşedintele Kennedy **a fost asasinat de Sudişti**.

Preşedintele Lincoln a fost succedat de **un Sudist** numit **Johnson**.
Preşedintele Kennedy a fost succedat de **un Sudist** numit **Johnson**.

Andrew Johnson, care l-a succedat pe Lincoln, s-a născut în **1808**.
Lyndon Johnson, care l-a succedat pe Kennedy, s-a născut în **1908**.

John Wilkes Booth, care l-a asasinat pe Lincoln, s-a născut în **1839**.
Lee Harvey Oswald, care l-a asasinat pe Kennedy, s-a născut în **1939**.

Asasinul lui Lincoln avea **3 nume**, însumând **15 litere**.
Asasinul lui Kennedy avea **3 nume**, însumând **15 litere**.

Lincoln a fost împuşcat la teatrul numit **"Kennedy"**.
Kennedy a fost împuşcat într-o maşină numită **"Lincoln"**.

Booth a fugit de la **teatru** şi a fost prins într-un **depozit**.
Oswald a fugit de la **depozit** şi a fost prins la **teatru**.

Booth **a fost asasinat înainte de judecată**.
Oswald **a fost asasinat înainte de judecată**.

Şi urmează "marea lovitură":

Cu **o săptămână** înainte de a fi împuşcat, Lincoln a fost în **Monroe**, Maryland.
Cu **o săptămână** înainte de a fi împuşcat, Kennedy fost cu Marilyn... **Monroe**.

Vorba americanului: No comment !

(prelucrat de pe Internet)

SCRISOARE DESCHISĂ CĂTRE PREŞEDINTELE ROMÂNIEI ION ILIESCU

Domnule Preşedinte,

Am luat cunoştinţă de anunţul D-voastră privind constituirea unei comisii de studiere a "Holocaustului în România" cu simţăminte extrem de contradictorii.

Ne-am bucurat de faptul că, în sfârşit, acest capitol tragic al istoriei, referitor la relaţiile şi evenimentele ce au marcat convieţuirea românilor şi evreilor din România, va fi abordat în toată complexitatea lui, de către istorici aparţinând ambelor naţiuni. Folosindu-se de documentele oficiale şi de mărturiile celor implicaţi în aceste evenimente ale perioadei 1939-1949, s-ar putea ajunge la concluzii comune, apropiate de un adevăr ce, desigur, nu va putea fi niciodată absolut. Un adevăr care totuşi n-ar mai putea fi contestat de nimeni în esenţa lui.

Din păcate, am fost imediat dezamăgiţi şi surprinşi de faptul că preşedinte de onoare al comisiei urmează a fi numit D-l Elie Wiesel, iar lucrările ei vor fi conduse de directorul Muzeului Holocaustului din Washington, D-l Radu Ioanid!

Oricare român informat şi preocupat de această problemă, atât din România cât şi din străinătate, se va îndoi că aceşti doi domni pot fi garanţi ai unei examinări nepărtinitoare a problemei. Se ştie foarte bine că probitatea D-lui Elie Wiesel, în ciuda Premiului Nobel ce i-a fost acordat (pentru literatură), este nu numai pusă la îndoială, ci vehement contestată de o serie de evrei americani (Israel Charmi, Norman Finkelstein, Norvick şi alţii), a căror competenţă şi obiectivitate este incontestabilă. I se impută atât comportamentul, vizând vădit profitul material, cât şi o serie de "amintiri" şi afirmaţii fanteziste, care discreditează memoria Holocaustului. "Furnizor de mistificări" este aprecierea lui Norvick.

În ceea ce-l priveşte pe D-l Ioanid, cel pentru care până şi Mircea Eliade a fost "fascist", el se face vinovat, ca şi D-l Wiesel de altfel, de falsuri evidente, ca încriminarea românilor pentru deportarea evreilor din Ardealul de Nord cu destinaţia lagărelor naziste, în perioada când acest teritoriu se afla sub administraţia Ungariei hortiste. Într-o perioadă, aşadar, când românii înşişi erau trimişi la moarte (100.000 de victime în cazul armatei a 2-a maghiare la cotul Donului) sau în "lagăre de muncă" (de unde din 60.000 s-au mai reîntors 8.000), fără a mai aminti masacrele, expulzările şi celelalte măsuri inumane la care au fost supuşi. Deşi li s-a atras în repetate rânduri atenţia asupra acestor "neconcordanţe" cu adevărul istoric, nici unul din ei n-a avut onestitatea să retracteze. Dimpotrivă, D-l Wiesel a avut "delicateţea" să-i îndemne pe românii din Sighet, cu ocazia inaugurării casei memoriale (cu care guvernul actual a găsit de cuviinţă să-l onoreze anul trecut), "să-şi întrebe părinţii dacă au putut să doarmă liniştiţi, atunci când evreii erau deportaţi în lagărele morţii"! Îndemn care nu putea să nu stârnească consternare şi indignare din partea românilor, supuşi şi ei în acea perioadă politicii de etnocid duse de cei ce urmăreau, conform propriilor declaraţii "rezolvarea definitivă a problemei apartenenţei Ardealului".

Având în vedere cele de mai sus, nu putem să nu ne întrebăm, D-le Preşedinte, care a fost raţiunea numirii D-lor Wiesel şi Ioanid în fruntea comisiei amintite?

A urmărit guvernul României discreditarea din start a comisiei şi a concluziilor acesteia, în faţa românilor, şi nu numai a lor?

A vrut guvernul României să demonstreze, prin numirea conducerii comisiei şi prezenţa ambasadorului american, că modul de abordare a chestiunii şi concluziile ei sunt previzibile şi inevitabile, ele fiind datorate unor presiuni externe la care nu se poate opune?

Există temerea că istoricii români, lăsaţi în voia lor, ar fi putut ajunge, eventual, la rezultate ce ar fi provocat turbulenţe în bunele relaţii cu Statele Unite şi cu Israelul?

Nu credeţi că ar fi trebuit promovată în primul rând publicarea, pe cât posibil exhaustivă, a documentelor privind chestiunea în cauză, pentru a oferi nu numai istoricilor, dar şi publicului larg, posibilitatea unei informaţii corecte?

Nu credeţi că atâta timp cât se ştie că documentele privind situaţia evreilor din România între 1939 şi 1947 (pregătite de peste zece ani a fi publicate, prin munca îndelungată a numeroşi istorici români) sunt retrase de la editură, cărţile tipărite rămân nedifuzate şi sunt trimise la topit, suspiciunea românilor faţă de comisia instituită este îndreptăţită?

Nu credeţi, D-le Preşedinte, că, în condiţiile de mai sus, "comisia mixtă" va fi recepţionată de români ca o farsă cinică şi degradantă, şi că girul acordat constituirii ei de D-voastră şi de guvernul României Vă discreditează în ochii tuturor oamenilor de bună-credinţă?

Poate că nu este prea târziu. Prezentaţi, D-le Preşedinte, tuturor celor implicaţi, motivele lipsei de credibilitate şi de acceptanţă a comisiei, în actuala formulă, şi propuneţi că preşedinte de onoare, având atribuţii de supervizare a activităţii ei, o personalitate cu o statură morală recunoscută, ireproşabilă. Ne gândim, de pildă, la D-l Raoul Şorban, Cetăţean de Onoare al Israelului şi Preşedinte al Asociaţiei deţinătorilor titlului de "Drept între popoare". Aflat la vârsta senectuţii, întreaga viaţă a D-lui Şorban, excepţională atât prin încercările la care a fost supusă, cât şi prin multiplele modalităţi de manifestare, este un exemplu rarisim de integrare, izvorâtă din esenţa pură a structurii sale umaniste. El, mai mult ca oricare altul, ar putea fi garantul corectitudinii şi imparţialităţii.

Cine, în afara celor necinstiţi şi netrebnici, ar îndrăzni să-l conteste?

În aceeaşi ordine de idei, ne întrebăm, D-le Preşedinte, cine şi când, dintre cei aflaţi în postura de a decide, se va trezi să cinstească adevărata dinastie a noblеţii spirituale româneşti, declarând "casă memorială" conacul familiei de la Stoiana? Atât tatăl D-lui Şorban, intrat în "folclorul" românesc prin nemuritoarele sale melodii ("Mai am un singur dor", "Pe lângă plopii fără soţ" etc.), cât şi D-l Raoul Şorban, prin viaţa şi opera sa, ar merita-o din plin.

Mai mult ca oricând, românii au astăzi nevoie de repere luminoase, de modele exemplare, pentru a putea întâmpina încercările prezentului şi ale viitorului cu fruntea sus.

În speranţa de a nu fi ignoraţi,

Mircea Tudoran,
preşedinte CROM
(Comunitatea Românilor din Rhin-Main, Germania)

Gheorghe Olteanu,
director BSRPG
(Biroul de Sprijin pentru Românii de Pretutindeni din Germania)

Câteva titluri bibliografice pe care Preşedintele şi Premierul n-ar trebui să le ignore...

NORMAN G. FINKELSTEIN

Reflecţii asupra exploatării suferinţei evreieşti

INDUSTRIA HOLOCAUSTULUI

Jürgen Graf

Holocaustul

Martori oculari sau legile naturii?

De ce s-au inventat camerele de gazare?

Represiunea şi tencarea fizică s-au substituit dialogului.

Orice discuţie liberă este interzisă de stat.

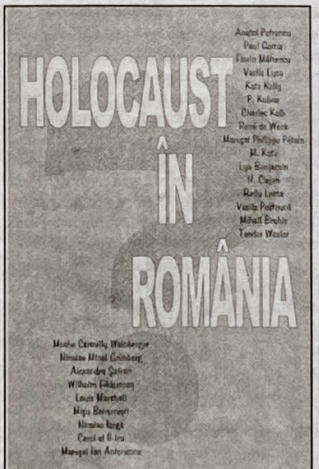

SITUAŢIA EVREILOR DIN ROMÂNIA

1939–1941

•

Carte interzisă în 1994 şi trimisă la topit

www.punctecardinale.ro
PUNCTE CARDINALE S. R. L.
cont: B. R. D. Sibiu
SV02146903300

Gabriel CONSTANTINESCU (director), Răzvan CODRESCU (redactor şef), Demostene ANDRONESCU (redactor şef-adjunct), Ligia BANEA (secretar de redacţie), Marcel PETRIŞOR, Pr. Gh. CALCIU (corespondent SUA), Claudio MUTTI (corespondent Italia)
Adresa Redacţiei: 550399 SIBIU – Calea Dumbrăvii 109, tel./fax 0269/422536

Tehnoredactare computerizată PUNCTE CARDINALE
Tipar: Masib S.R.L